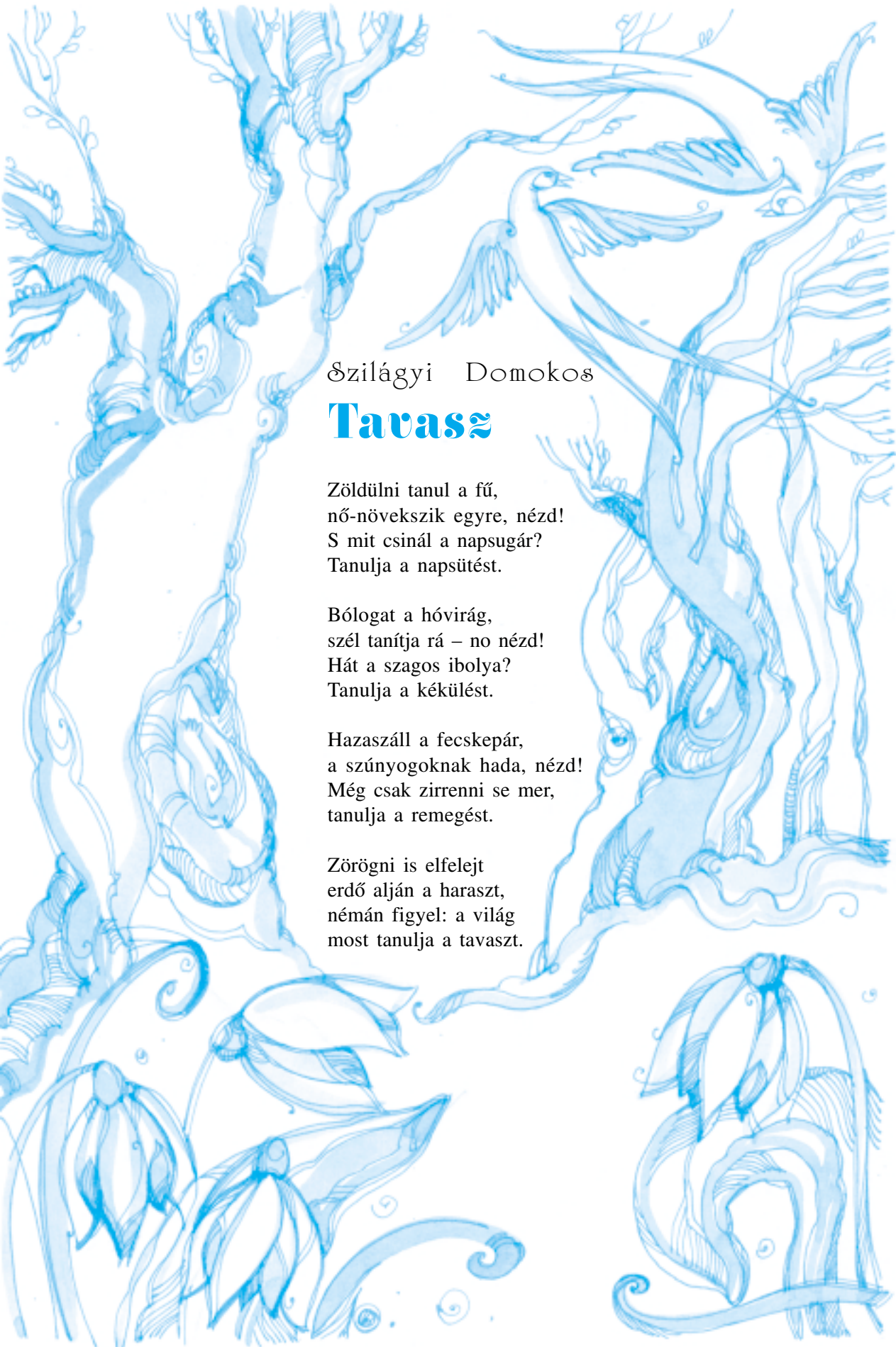

Őzilági Domokos

Tavas

Zöldülni tanul a fű,
nő-növekszik egyre, nézd!
S mit csinál a napsugár?
Tanulja a napsütést.

Bólogat a hóvirág,
szél tanítja rá – no nézd!
Hát a szagos ibolya?
Tanulja a kékülést.

Hazaszáll a fecskepár,
a szúnyogoknak hada, nézd!
Még csak zirrenni se mer,
tanulja a remegést.

Zörögni is elfelejt
erdő alján a haraszt,
némán figyel: a világ
most tanulja a tavaszt.

Weinrauch Katalin

Hozsanna

... s megy a kölyök számár,
nem kavarr port lába,
billegeti fülét: Nekem szól a lárma!
Út szélén a sok nép
hangoskodva éltet,
hozsannás vasárnap... Kit ünnepelnének?
Körben lengedező
zöldlevél, pálmaág,
szürke út porselymét virágok borítják,
földre szórt köntösök
kelméje a szőnyeg,
integető karok lombárnyékot szőnek,
emberek kórusa
csodát látva harsog...
iázzak rá választ... á, jobb, ha hallgatok...
Csak most szokja hátam
terhét a nyeregnek:
alig érzem súlyát annak, kit cipelek;
mily szótlan az Ember,
kit nyergemben viszek,
csak néz maga elé, nem szól, nem integet...
Hol jár gondolata,
Mi járhat fejében?
Hogy engem éltetnek, nem veszi jónéven?

Hozsanna, nagy király!
– zúgják az emberek...
No, de ki a király, akit emlegetnek?
A nagy csodatévő,
Dávidnak utódja,
aki a holt Lázárt is feltámasztotta...
Áldassék a neve!
– imádva éltetik
– Izrael királyát, ama názáretit...

S kezükkel érintve
utasom ruháját
gyermek, felnőt看 az áldását várják.

Én meg, buta számár,
magamra gondoltam,
elhitttem, nekem szól a hozsannás szólam...

Ő meg, kit imádnak
csak néz alázattal,
némán fohászkodik, hangtalan szavakkal,
és nem sejtí senki
kínját rajtam kívül,
érzékeny radar a két hosszú csacsifül.
Minden szavát értem,
mit ő ki nem ejtett:
Az én királyságom a hit és szeretet!
Nem uralkodásra
küldött égi Atyám,
világ bűnét viszem én, az égi bárány...
Virágvasárnaphoz
oly közel Nagypéntek,
s akik most áldanak, rám majd halált kérnek.
Amit rám osztottál,
az bevégeztetik,
legyen, Uram, Atyám, akaratod szerint!

Buta számár vagyok,
nem nekem hódolnak,
mégis maradjak én csak teherhordónak,
ha az Isten fiát,
ki az ég királya,
embernek születve kereszthalál várja.
Nyomasztó a bánat,
mely nagy bűnből fakad:
Jeruzsálem, Város, omoljon le falad!

A kisnyúl

Kolozsvári Grandpierre Emil feldolgozása

Egyszer volt, hol nem volt, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy kisnyúl. Ez a kisnyúl jó étvággal legelészett a réten, s hogy még jobban legelészhessen, felakasztotta a csengettyűjét egy fiatal fára. Mire a kisnyúl jóllakott, megnőtt a fa. Olyan magasra nyúlott, hogy a kisnyúl hasztalan ágaskodott, a csengettyűjét nem érte el. Kérte tőle, adja vissza.

– Nem adom én, eleget adtam már!
– válaszolt a fa. Megharagudott a kisnyúl, s elment a fejszéhez.

– Kérlek, fejsze, dönts le a fát, nem akarja visszaadni kis csengettyűmet.

A fejsze a fejét rázta.

– Nem döntöm én, eleget döntöttem már!

Elment a nyúl a kőhöz.

– Kérlek, kő barátom, csorbítsd ki a fejsze élet, a fejsze nem akarja ledönteni a fát, a fa nem akarja visszaadni a kis csengettyűmet.

– Nem csorbítom, eleget csorbítottam már!

Nem boldogult itt sem a kisnyúl, a patakhoz járult hát.

– Kérlek, patak, mosd ki a követ, a kő nem akarja kicsorbítani a fejsze élet, a fejsze nem akarja ledönteni a fát, a fa nem akarja visszaadni a kis csengettyűmet.

De a patak csak ennyit mondott:

– Nem mosom én, eleget mostam már!

„Az ökör csak megsegít” – gondolta a kisnyúl.

– Kérlek, ökör komám, idd ki a patakot, a patak nem akarja kimosni a követ, a kő nem akarja kicsorbítani a fejsze élet, a fejsze nem akarja ledönteni a fát, a fa nem akarja visszaadni a kis csengettyűmet.

Az ökör bődült egyet:

– Nem iszom én, eleget ittam már!

„Majd a mészáros” – reménykedett a kisnyúl.

– Kérlek, mészáros, vágd le az ökröt, az ökör nem akarja kiinni a patak vizét, a patak nem akarja kimosni a követ, a kő nem akarja kicsorbítani a fejsze élet, a fejsze nem akarja ledönteni a fát, a fa nem akarja visszaadni a kis csengettyűmet.

– Nem vágom én, eleget vágtam már!

Erre úgy megharagudott a kisnyúl, hogy meg sem állott a bolháig.

– Édes-kedves bolha komám, csípd meg a mészáros, nem akarja levágni az ökröt, az ökör nem akarja kiinni a patak vizét, a patak nem akarja kimosni a követ, a kő nem akarja kicsorbítani a fejsze élet, a fejsze nem akarja ledönteni a fát, a fa nem akarja visszaadni a kis csengettyűmet.

– No, majd meglátjuk!

A bolha megcsípte a mészáros, a mészáros levágta az ökröt, az ökör kiitta a patakot, a patak kimosta a követ, a kő kicsorbította a fejsze élet, a fejsze kivágta a fát, a fa visszaadta a kis csengettyűt. A kisnyúl csilingelni kezdett a csengettyűvel, s még most is csilingel, ha azóta el nem vesztette.

Apám húsvétja

Gyurkovics Tibor

Szöke hajú, piros kislány voltam. Azt mondták, ragyogok, mint a tükör, ha rám sütött a nap. Nem tudom, mit szerettek annyira rajtam, de szerettek. Szöke voltam, piros arcú. Kinn laktunk Rákosfalván. Egy nagy földszintes házban, a konyhája akkora volt, hogy a tűzhely egészen elveszett benne. A konyhát szerettem a legjobban, a konyha köveit hol hatszögűnek láttam, hol négyszögűnek. Ezzel sokat játszottam, míg vártam, hogy valaki hazajöjjön. Ott ültem a nagy konyhában, lábamat lógáztam, és vártam valakit a családból. S várni jó.

Dunyhák alatt aludtunk. Egészen elvesztünk benne, onnan kukláltunk ki, ha fölébredtünk. Heten voltunk testvérek, én majdnem a legkisebb, utánam csak egy egészen kicsi következett, pólyás. Nem is érdekelt.

Minden jó volt akkor. A kert – nagy fák voltak benne –, a mosókonyha, a gomolygó gőz, a nedves virágok, csapzott szél, a teraszajtó zörgése, a tavaszi föld szaga, a fák közt fölbukkanó, rohanó felhők is jók voltak. De legjobb az apám volt.

Mélyen aludtunk a nagy dunyhákban, kora reggel volt, hétfő. Hárman voltak még velem egy szobában, két nővérem, a bátyám már kiszökhett. Csak arra ébredtem, hogy kirobban az ajtó, és apám áll ott. Sikongtak a lányok, ugráltak ki az ágyból, ki merre látott. Hálóingük csuromvizes, rájuk tapadt, ahogy ugrándoztak. Apám a szódásüveggel spriccelte őket, nagy hahotával, azok meg menekültek, kiabálva: „Gizit is, Gizit is! Apa! Ő sem kivé-

tel!” A szódásüveg sziszegett, ki-kirobbant belőle egy-egy sugár a lányok combjára, vállára, hajára. Én csak ültem az ágyban, vártam. A gyerekek kiabáltak: Gizit is! Ott van! Fölébredt! Apa! Ő sem kivétel!”

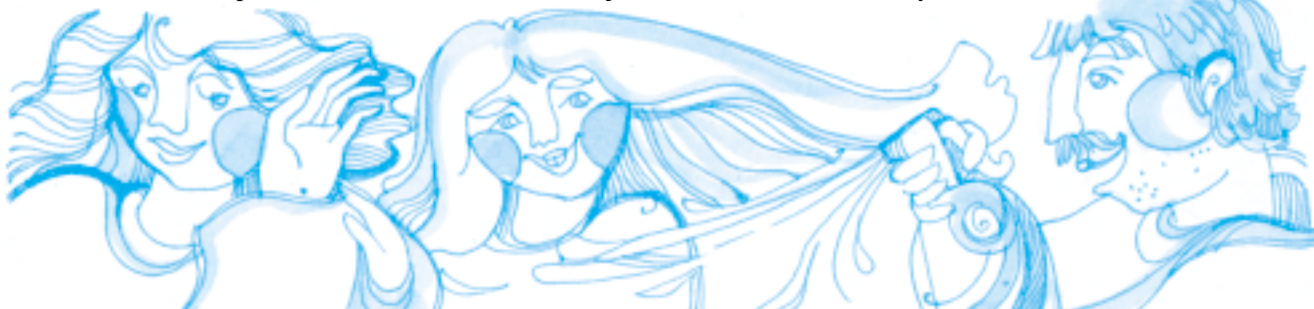
Pedig az voltam. Apám engem szeretett a legjobban. A többit sose csókolgatta, komor ember volt. Ez a húsvét csodaszámba ment, ez a szódavíz, ez a sikongás, az egész. Vártam hát én is a tust. Apám ott szaladgált meglett ember léte a gyerekek közt, kergette őket, hancúrozott, aztán, amikor nagyon kiabáltak már, engem is megcélt, de nagyon óvatosan, alig érte a vállamat a víz. Sikítottam, éreztem a bizsergő vizet a testemen, futkároztak bennem az öröm halacskaí. Még, még – arra vágytam –, de apám már a többit úzte, aztán hozzám futott, letette a szódásüveget az ágy mellé, nevetett, leült, belebukott a dunyhába, ott szuszogott, lihegett. Ott volt előttem olyan valóságosan, mint soha, mint egy mesehős, mint egy óriás, láttam egész közelről a haját, a reggeli borotválkozás finom karcolását a piros bőrön, izmos nyakát, halántékán az eret. Erős ember volt, szinte fitogtatta erejét. Az üveges szekrényben piros, kék meg zöld szalagos érmek sorakoztak, amiket fiatalkorában ipari birkózómecseken nyert. Mindig csodáltam ezeket az érmeket, ragyogtak a napban, legtöbb aranyszínű volt, s hátul két bronz, fekete-fehér selyemszalaggal. Meg volt egy fényképe trikóban, kidülledt izmokkal, hegyesre kunkorított bajusszal, az érmek a mel-

lén sorakoztak, barna fénykép volt, nem mosolygott, csak nézett előre. S emlékszem, egyszer azt csinálták két társával, hogy a törülközőt muszklijába szorította, azok meg nem tudták kihúzni az izmai közül.

Aztán fölkel a dunyhákból, kikapott engem, és magasra tartott, arcához szorított, éreztem üvegszakállát. Vitt magával, kifelé a másik szobába, meg volt terítve, nagy fehér abroszon piros tojások, újhagyma, rettek és a tálon egy nagy csülök, sötétpirosra megfőzve, szinte remegett, öten ültek már az asztalnál, áhítattal várták apámat, mint egy urat, parancsolót, s engem, kedveskémét. A lányok hálóingüket szártgatták, a fiúk kuncogtak, a nap előntötte az egész családot.

Ma is várom ezt a locsolást. A szóda zizegését, a sikongást, az éles vízsugarakat, a szétrebbenő gyerekeket, ahogy meztelen lábuk csattog a padlón, várom a régi nagy kertet, a felhők nagy sapkáit, amint úsznak az égen, a húsvét derűjét, apámat. Öregasszony lettem. Ülök a konyhában, nézem a köveit, más konyha, más kő – de várok valakit haza a családból. Várok. S várni jó.

Néha azt érzem, van egy húsvét, apám húsvétja – erős, széles ember volt, mint egy mesealak –, egy húsvét, ami közös, apám húsvétja, fiam húsvétja, unokáim húsvétja: közös húsvét. Néha azt érzem, apám átnyalából és visz, visz egy nagy szobába, nevetés hallatszik, sistereg a szóda, sikongatnak, érzem a húsvétot, apám emlékét, s egy pillanattalnyi föltámadást.

Sebők Éva

Április

A nap az égen
karikázik,
a sok pitypang a réten
ázik.

Eső esik és süt a nap,
sugáreső
és tócsa-hab
s egy gomba, mely
a földből épp kinő,
így szól:
– Minő
Bolond idő!

Szalai Borbála

A bodza virága

Fehér csipkés
viganó
a bodza virága...
A kék égről
aranyló
napfény csorog rája.
Édes-mézes
illatát
szellő viszi szerte,
döngicsélő
méheket
csalogat a kertbe...
Vígan zsong a
méhsereg,
telik kosárkájuk,
bodzavirág
nektára
régén vár már rájuk.
A színig telt
kosárkát
hazaviszik szépen,
lám, dugig van
a kaptár –
bőven lesz méz télen!

Czébely Gabriella

Tavas

Fehér lepel alól éled
A görnyedt hátú hegy.
Nem gyötri tovább fagyott
Pórusát a kristályhideg.
Nyújtózik a nap,
Még hidegen lángoló,
De már pattog a jegescsontú,
Páncélos hátú tó.
Báránypettyes az ég,
Zöld cakkos levelek,
Harangsisakos hóvirág
Úzik a telet.
Vizet fröcsköl a felhő,
Szikrázik az ég,
Tavas anyó keblére vonja
Fázó gyermekét.

Dsida Jenő

Tavaszi ujjongás

Tarka virágnak
illata kábít,
édes a méz, mit
kelyhe kínál;
lebben a lepke,
röppen a méh –
sok kicsi vándor
kedvese ajkán
csókra talál.

Nincs ma halál,
él ma a földön,
mit csak az Isten
élni teremtett –
harsog a himnusz,
hangos a táj! –
Semmi se fáj,
minden öröme,
tűzlobogásra
szítja a lelket...

Újra születünk
zöld lobogóval,
lepkefogóval
táncra megint!
Csókot a földnek,
csókot a fának,
csókot a rügynek,
mert a hatalmas
égi Jövendő
hírnöke mind!

Hallga, mi szépen
csendül a nóta,
csörtet a csermely,
csattan a csók!
Messze az erdő
lombja közt a
nyár keze int! –
Hirdeti minden,
hirdetem én is,
itt a tavasz!

Horváth István

Száz meg száz kis napocska

Selyemszálú
fű tövében
százezer kis
nap a réten.
Virít sárgán és nevet.
Mit gondoltok,
mi lehet?

Pityangvirág
sárga szirma
kacag a kék
égre nyílván.
Szára növésnek ered.
Mi lesz abból,
gyerekek?

Gyermekláncfű
karikája,
ha van, aki
megcsinálja.
A föld legszebb láncza az,
mert kovácsa
a tavasz.

Áprily Lajos

Tavaszi vizek

Zsong a szigetcsúcs barna berke,
a harkály részegen nevet,
az ifjú nap: Dávid, leverte
a lomha Góliát-telet.

Állok a vadvizes tavaszban,
bódít a szagja, mint a bor,
kedvemben egy fütyös kamasz van,
aki voltam valamikor.

Vizek futnak, jegék ropognak,
dudorászom, kurjongatok –
lelkemben patakok zuhognak,
patakok, patakok, patakok.

Fekete István
A tölgyfa

A tölgyfa a rét szélén állt egyedül. Túl rajta rejtelmes vízmósás, melyet befutott a földiszeder és iszalag. A földiszeder a partokat takarta, míg az iszalag a nyár- és kökénybokrokat hálózta be, rejtve fészkeket és egyes nyolc-tíz éves csemetéket, akik száraz iszalagot szív-
tak cigarettá helyett a sötét sátorban.

A vízmósás agyagos partoldalán kis üregek voltak, ahol az ételt tartogattuk, amikor már legeltetni lehetett, főleg pedig tüzet rakni, amelynek füstjéből és lobogásából ősi szabadság tüze csapott meg bennünket. A hazai szallónának itt jött meg igazán az íze, és a nyárson sült kukorica edesebb volt, mint a cukros mogoró, pedig annyi kormot ettünk meg vele, amennyi az emberevők gyomrában lehetett egy kéményseprő elfogyasztása után.

Csodálatos hely volt az öreg tölgyfa környéke. Télen titokzatos nyomok vezettek el alatta; tavasszal ott nyílt ki az első ibolya, nyáron édes, illatos meleg hentergett a vízmósásban, és ősszel a tölgy töredezett csonkjain pihentek meg az előkelő vándorok – sasok és sólymok – átutazóban.

Szerettem az öreg fát, néha – ha egyedül voltam vele – megsimogattam. Átfogni öt ember is alig tudta volna, és csak Barta Jancsi mondta, hogy ő egyszer megmászta, amire nem is válaszoltunk, mert Jancsi hazudós volt.

Télen, amikor a szél vonítva hordta a havat az utakon, és a falut hófúvások ágyazták körül, sokszor álmodtam a tölgyfával. Elképzeltem, hogy recsege viaskodik a széllal, meg-megrázva fejét, mint egy bozontos óriás, és mindig győztes marad, mert nélküle üres lett volna a réti világ, és kihez mentem volna én tavasszal első tavaszi látogatásra, amikor a rengő levegő melegen nyalja a zsendülő füvet, és a fa alatt kinyitotta már csillagszemét az ibolya. Ilyenkor hátam durva kergének támasztottam, és jó volt egyedül lenni az óriással, aki vég-eredményben – a barátom volt.

Egyik tavaszon aztán furcsa dolog történt. Már messziről láttam, hogy valaki ott van a fám alatt, ott áll a helyemen, idehajol, odahajol – szedi az ibolyáimat.

– Na megállj!

Lány volt az illető. Hiszen piros réklije szemtelenül világított a tavasz lágy színei között, tehát haragom gatlás nélkül burjánzhatott, ami feltétlenül mérsékeltebb lett volna, ha például

Berta Jancsi „lopja” virágaimat. Ez a barátom ugyanis nemcsak hazudós, de verekedős is volt.

Természetesen nem siettem, hiszen ellenségem el nem futhatott, de úgy látszik, nem is akart. Úgy mentem feléje, mintha csak éppen arra járnék, és jelentéktelen szoknyás személyét még észre sem vettem volna. Megálltam előtte, és csípőre tettem kezem, ami szerintem férfias és előkelő mozdulat volt.

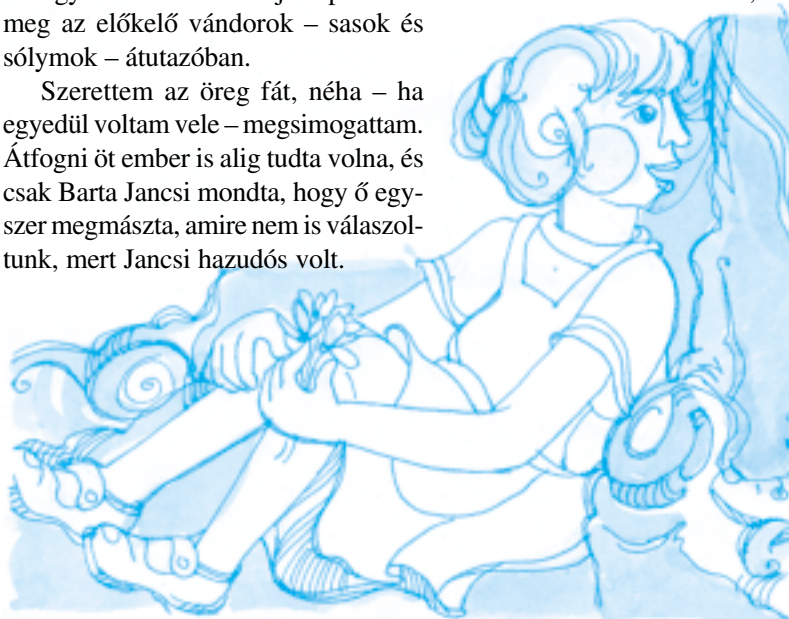
– Mit csinálsz itt?

A kislány rám nézett.

– Nem látod?

– Ez a mi fánk – dobbantottam –, s ami alatta van, az is a mienk.

– A virág is?

– Minden. Kösd össze azt az ibolyát, és add ide.

Ilona – akivel egy osztályba jártam – szelíden megingatta kis kontyát.

– Nem adom.

Elkaptam csuklóját – olyan vékony volt, mint a veréb lába –, jól megszorítottam. A maszatos kis tenyér kinyílt, a kék virágok lehulltak a földre.

Ilona meg se mozdult, csak lehajtotta fejét. Arcát tenyerébe szorította, és pihés tarkóján ragyogni kezdett a tavaszi nap, de a világ elködösödött előttem, s a szívemben ősz lett egyszerre.

Az öreg tölgy ágai közt sziszegni kezdett a tavalyi száraz levél, mohás, szép oldalán valami ronda hernyó mászott, mögöttem elhallgatott a réti pacsirtaszó, s előttem sírt az a kis piros rékli hangtalanul, mint maga a bánat.

Még fogtam a kezét, de ez a fogás olyan volt már, mint a bársony.

– Ne sírj – dadogtam –, hiszen csak tréfáltam. Vidd el a virágokat, majd összeszedem...

– Nem kell – suttogetta –, én most elmegyek.

Felállt, lesimította kötényét, és könnyben úszó szemével a földet nézte.

– Elmegyek – mondta, de nem indult.

– Mondtam, hogy tréfáltam. Legálább addig várj, amíg összeszedem az ibolyáidat. Van szép madzagom is, piros, azzal kötjük össze.

Köténye sarkát sodorgatta.

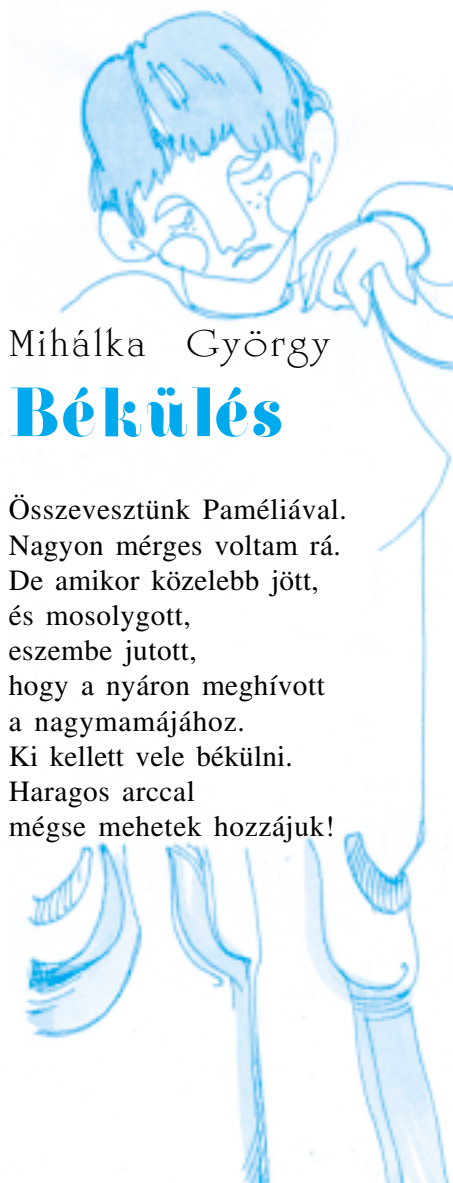
Vállára tettem a kezem, és kicsit elmosolyodtunk.

– Itt a madzag, de ülünk le már...

Ilona kötözte a kis csokrot, a vén tölgy koronája zsongott, mint a távoli muzsikaszó, s a szívemben benne volt az egész tavaszi világ.

Aztán csak ültünk. A kislány játszadozott a csokorral, aztán félénken kezembe tette.

– Neked adom...

Mihálka György

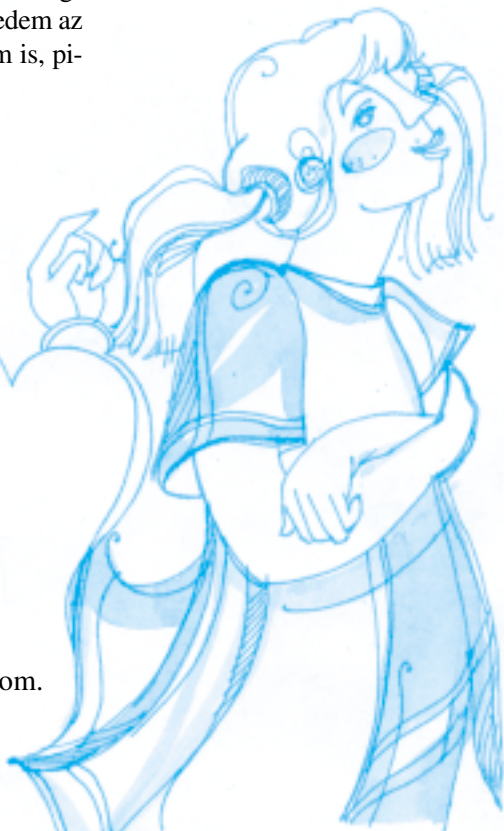
Békülés

Összevesztünk Paméliával. Nagyon mérges voltam rá. De amikor közelebb jött, és mosolygott, eszembe jutott, hogy a nyáron meghívott a nagymamájához. Ki kellett vele békülni. Haragos arccal mégse mehetek hozzájuk!

Mihálka György

Szerelem

Csak nézek magam elé.
Rossz kedvem van.
A barátom kérdi, mi a bajom.
Rossz kedvem van!
Mondom én,
és csak nézek magam elé.
Bökdösi a vállam.
Minek kell abból a lányból
akkora ügyet csinálni?
Hát azért, mert szeretem! –
gondolom,
de csak annyit válaszolok: Csak!
És alig várom, hogy láthassam.
Pedig azt mondta,
nem is lesz a feleségem.

Fecske Csaba

Félreértés

és akkor azt mondta ő
hogy azt mondtam én
de megmondtam én
hogy ő mondta csak
hogy én mondtam
és visszaütöttem
erre ő azt mondta
hogy azt hitte
hogy azt mondtam
mert azt mondták
de már késő volt
most már mit csináljunk
avval a sok pofonnal
meg nyaklevessel.

Keszeli Ferenc

Tavas

Csend
ül a tájon,
és zsendül
a fű,
zeng a fülembé
mélyhegedű.

Horváth István

A tavasz harangja

Kicsi hóvirágharang
leng a szélben, ging-galang.
Napsugár a kötele.
Tavasz harangoz vele.

Serken rá a búzaszál.
A seregély hazaszáll.
Dalba fog a cinege.
Nyílni kezd a rügy szeme.

Huncut napfény csókolja,
s mosolyog az ibolya.
Csupa illat a mosoly.
Száz pacsirta hangja szól.

Szőlőt nyitó lányserg
dalát hordják a szelek.
Zöldül a völgy, hegyoldal.
Nő az illat, zeng a dal.

Zölden égnek tör a lomb.
A dal fecskeszárnyat bont.
S ő, az ébresztőharang
hallgat szerényen alant.

Sebők Éva

Fodorodó

Göndör fürtös
fellegek bodra,
rubincsőrű
madarak bokra,
zergeugró
patakok sodra,
méhes szirmok
menüett-fodra.

Lepke-sziromka
száll a bokorra,
gyepszőnyegben
ring a bodorka,
levelét lidércke
sütötte, sodorta,
kunkorgatta,
pöndörgette,
forgatta fodorba.

Tóth Elemér

Tavas ez

Tavas ez,
kikelet,
rojtosodnak a rügyek.
Halihé!
Halihó!
Csodás ez
a riadó!

Fű fakad,
sugaras
fényrel teli a patak.
Halihé!
Halihó!
Kék az ég
és kék a tó.

Minden ág
versre kel,
a bodza is énekel.
Halihé!
Halihó!
Tűz a nap –
aranykohó.

Tavas ez,
kikelet.
Vess el – én is kikelek!
Halihé!
Halihó!
A határ
csupa rigó.

Udud István

A legszebb kék

Összekapott a szarkaláb
meg a bájos búzavirág:
melyikük szebb kék,
azt vitatták
a csacsák.

Döntőbíróul az eget
kérték föl:
– Ó, ég! Tenéked
tudnod kell, hiszen
végtelen vagy,
s bölcsességed is
végtelen nagy,
hát te dönts el,
ne holmi lepkék,
melyikünk szebb kék.

Szólt az ég:
– Oktondi virágok,
az áldott napfény
tűz tirátok,
veszekedni, civódni
vétek!
Örüljeteink inkább, hogy
éltek!

Szép kék vagy, kicsi
szarkaláb,
te is, bájos
búzavirág,
de míg az a fény
fent ragyog,
a legszebb kék én
– én vagyok!

Póka

– Te, Bogi, én valamit nagyon nem értek!

– Mit nem értesz, Tücsök? Csak nem egy aranymondás hozott megint lázba?

– Dehogy, most másról van szó. Nem értem, hogyha egyszer Isten szeret, akkor miért történik velünk annyi rossz? Az egyik nagynéném például nemrég leesett egy fűszárlól, és két lábát eltörte, pedig világéletében szerette a Teremtőt.

– Lehet, hogy most csodálkoznis fogsz, de az Isten gyermekeit sokkal több baj éri. Nem mintha Isten nem szeretne bennünket, Ő nagyon is szeret. Csakhogy a Gonosznak igen bántja a fülét a boldogság, ezért legszívesebben az Isten népén tölti ki a haragját. És minél boldogabb valaki Istennel, annál több próbatételre számíthat.

– Miért nem a sajátjaival szórakozik? Miért kell neki éppen az Isten népét bántania?

– Miért bántja az Isten népét? Talán pont azért, amiért Póka szemét zavarja a hálójába beleakadt légy.

Póka jólesően nyújtózkodott el egy csipkés szélű levél árnyékában a jól végzett munka után. Napok óta azon dolgozott, hogy kifeszítse a hálóját, s most, hogy végre sikerült, boldogan adta át magát a pihenésnek. Szó mi szó, a háló párját ritkította. Olyan észrevétlenül húzódtott meg két bokor között, hogy talán még Biza rókaszepe sem vette volna észre, ha meg nem csillan rajta a napfény. Így azonban hirtelen irányt váltott, Póka nem kis megkönnyebbülésére. Belegondolni is rossz lett volna, mi történik, ha a rókalány belefut a hálóba, hiszen oda lett volna az a rengeteg vesződés. Miután így elmúlt a veszély, Póka ismét végignyúlt a háló szélében. Türelem –

nyugtatta magát –, csak semmi kapkodás, ha nem mozog a háló, valaki majd észrevétlenül belesétál, aztán jöhet a dínom-dánom.

Bizony jó idő eltelt, míg arra tévedt egy meggondolatlan legyekeske. Nicsak, ott meg mi csillog – döngte körbe a bokrot, majd ismét tett egy kört... és többé nem tudott szabadulni a hálóból. Kétségbeesetten igyekezett elmenekülni, de mindhiába. A háló fonálát vastagon borította a ragacs, a legyekeskének semmi esélye sem volt. Kapálózott, döngött, forgott, de mind jobban beleragadt a gondosan elkészített csapdába. Mikor aztán alaposan elfáradt, Póka odabattyogott, villámgyorsan betekerte vendégét sűrű pókfonalal, majd visszaballagott a háló sarkába. Ez a légy már ugyan el nem repül – gondolta magában. Így hát megvárta a következő áldozatot. Aztán a következőt, a következőt, és ismét a következőt. A hálóban egyre gyűlt a finom lakoma, Póka azonban ügyet sem vetett rájuk, egyre várta a soron következő vendégét.

– Miért nem ette meg őket azonnal, mire kellett neki annyi enivaló?

– Póka igen eszes hálószővő volt. Felesleges volt bántania a betekert áldozatokat, hiszen elrepülni már nem tudtak, így Pókának soha nem kellett éheznie. Ha megkordult a gyomra, odaballagott az egyik tekercshez és elfogyasztotta uzsonnáját. Bármikor jóllakhatott kedvére, ezért nem foglalkozott ezekkel a legyekkel, s ezért várta az újonnan érkezőket.

– Szegény legyekeskéknek esélyük sem volt az életben maradásra!

– Ó, dehogyisnem! Hányszor, de hányszor figyelmeztették szüleit, hogy óvatosan közlekedjenek az erdőben! Tudták, mitől kell óvakodniuk, de azt gondolták, ők ügyesebbek, mint a többiek, és ha bele is esnek a hálóba, egykettőre kiszabadulnak belőle. Éppen ezért hiába csillant meg a fény a pókfona-

ÚTRAVALÓ

lon, hiába látták a betekert csomagokat a hálóban, ügyet sem vetettek rá. S persze volt olyan is, aki csak a háló mögött lévő édes nektárú virágokat látta, s eszébe sem jutott, hogy a szeme elé nézzon. Póka pedig nagyon örült a merész meggondolatlan legyeknek ugyanúgy, mint a figyelmetlen érzéköknek, ugyanolyan vidáman tekerte be fonálába mindannyiukat, s hagyta ott őket a tűző napon.

– Milyen gonosz volt ez a Póka!

– Ó, nem, ez nem gonoszság volt a részéről, őt olyannak teremtette az Isten, hogy legyeket fogyasszon, nem tehet róla, valahogyan meg kell szereznie táplálékát. Nem kellemes sors, de nem választhatott. A valódi gonosz az a Kisértő, aki nap mint nap csalja csapdába Isten gyanútlan vagy oktalan népét, aki pontosan tudja, mire nem tudunk nemet mondani, s ott próbál meg becsapni, ahol a legkevésbé számítanál rá. Az ő sorsa beteljesedett, az idők végéig szenvedni fog, de azt akarja, hogy mások is szenvedjenek vele együtt. A legegyszerűbb az, ha szorgalmasan tanulod Isten szavait, üzeneteit, s gondosan megválogatod szavaidat, tetteidet. Így is nagy veszély fenyeget, hiszen soha nem tudod, hol a csapda, de a Teremtő segítségével el tudod kerülni őket.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

Gibeon. Saul király családjának városa, kb. 10 km-re Jeruzsálemtől északra. A helyén épült mai El Dzsibben sok-sok archeológiai leletre akadtak. Amikor a honfoglaló zsidók Gibeonhoz közeledtek, a város népe nagyon megrettent. Ravasz tervet eszeltek ki, hogy elkerüljék Jerikó és Aj sorsát. Ócska ruhába öltöztek, elnyűtt zsákokkal, szakadozott borostömlőkkel és száraz kenyérral rakták meg szamaraikat, s Józsué elé járulva ezt mondták neki: „Messze földről jöttünk. Kössetek most szövetséget velünk.” Józsué hitt nekik és megkötötte a szövetséget. De Gibeonba érve felfedezte a csalásukat. A szövetségkötés után már nem ölethette le őket, de elrendelte, hogy örökre rabszolgák, favágók és vízfordók legyenek.

Gilbóá. Észak-Palesztinában, Gilbóá hegyei között vívta Saul utolsó csatáját a filiszteusok ellen, s ott esett el három fiával együtt. Dávid siratóénekeiben így zokogott erről: „Gilbóá hegyei, ti áldozatot követelő mezők! Ne hulljon rátok se harmat, se eső! Mert ott érte szégyen a hősök pajzsát.”

Gileád. Ez annak a Jordántól keletre eső területnek a közös neve, amelyet Ruben, Gád és Manassé féltörzse foglalt el. Erdős hegyei gyakran nyújtottak menedéket a szökevényeknek. Ide menekült Jákób és Dávid is.

Gilgál. A Jordánon átkelve Gilgált tették meg főhadiszállásukká Izráel fiai. Tizenkét követ állítottak fel itt, minden törzs nevében egyet, s Józsué innen indította támadását a közeli Jerikó ellen. Gilgálban osztották fel a törzsek egymás között az országot.

Golgota. Ez az arám szó koponyát jelent, s egyben annak a dombnak a neve is volt, amelyen Jézust keresztre feszítették. Talán az ott talált koponyáktól kapta a nevét, vagy azért, mert ez volt a vesztőhely. Jelenleg valószínűleg a mai Jeruzsálem fala húzódik fölötte.

Gomorra. „Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára az égből. Így semmisítette meg ezeket a városokat.” Gomora volt az egyik Jordán síkságának gonosz városai közül, valószínűleg a későbbi Holt-tenger déli csücskén. Kr. e. 2000 évvel óriási földrengés változtatta meg a vidék arculatát. Az elpusztult két város romjai valószínűleg ma is a Holt-tenger fenekén vannak.

Gonosz. „Szabadíts meg minket a gonosztól.” Az Úri imádságnak ez a kérése mutatja a gonosz erejét a bűnös ember életében. Gonosz mindaz, ami ellenkezik a jóval, Isten akaratával. Külső cselekedetekben éppen úgy megnyilvánulhat, mint belső, erkölcsi magatartásban, az egyéni és közösségi életben egyaránt. A gonosz, gonoszságunk szülője – a Biblia tanítása szerint – a sátán. A Biblia leírja a jó és a gonosz közötti küzdelmet az emberi életben. Isten végső válasza azonban Jézus Krisztus diadala a gonoszság minden formája, s feltámadásában az utolsó ellenség, a halál felett is.

Góferfa. Noé bárkája góferfából készült. Ez valószínűleg a mai ciprus megfelelője.

Góliát. A filiszteusok Gát városából való óriás harcosa. Magassága 6 könyök és egy arasz volt, rézpáncélja 5000 sekelet nyomott, lándzsájának nyele olyan vastag volt, mint egy szövőszék tartófája, hegye pedig 6000 sekelet súlyú vasból volt. De a sisakja nem védte a homlokát, s Dávid azt találta el a parittyájával, majd odafutott az elsédült Góliáthoz és a saját kardjával vágta le a fejét.

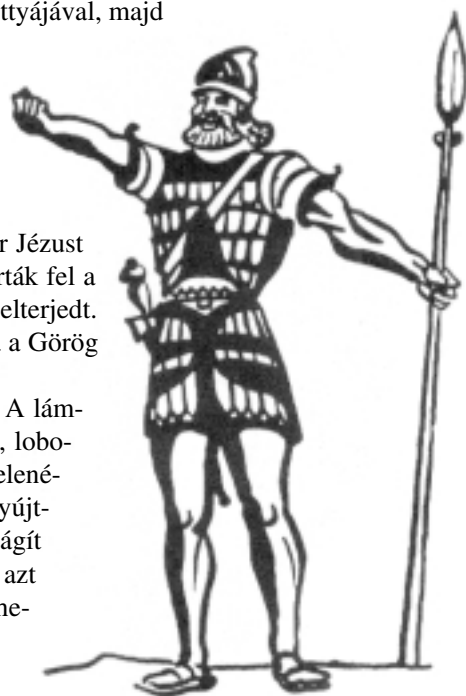
Gómer. Noé unokája, Jáfet legidősebb fia. Hóseás próféta feleségét szintén Gómernek hívták.

Gósen földje. A Nílus deltájának keleti felében elterülő földdarab. Itt telepedtek le Jákób és fiai, amikor József hívására Egyiptomba költöztek.

Görögök. A görögöket több mint harmincszor említi a Biblia. Amikor Jézust keresztre feszítették, az ellene szóló vádat héber, görög és latin betűkkel írták fel a keresztre. A görög műveltség és filozófia a Biblia valamennyi országában elterjedt. Az első keresztény gyülekezetek egy része is görög földön keletkezett. Ma a Görög Ortodox Egyház a keresztény világ egyik nagy egyháza.

Gyertya. A ma ismert gyertya nem volt használatos a bibliai időkben. A lámpás, amivel világítottak, lapos cserépedénybe helyezett olajos mécse volt, lobogó kanóccal. Ezt tartóba kellett tenni (ilyen „gyertyatartók”-ról beszél a jelenések könyve), hogy nagyobb világosságot árásson. „A lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá tegyék, hanem hogy a lámpatartóra, akkor világít mindenkinek a házban” – mondta Jézus tanítványainak; és János apostollal azt üzent a kis-ázsiai gyülekezetnek, hogy „kimozdítom gyertyatartódat a helyéből, ha meg nem térsz”.

(Cecil Northcott *Bibliai lexikon* gyerekeknek című könyve alapján)

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtván, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják...

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Dénes Zsófia

Zrínyi Ilona

(Részlet)

Thökölyt már nem Munkács várában érte a kassai hír, hanem nyílt mezőn vont sátrában, ahol harcba indulásra készen táborozott napok óta.

A vezér mámoros jókedvében volt. Előző éjjel szikrát nem aludt, és özvegy legények módjára dudaszóra, egymagában járta a vitézi táncot. Hívei tapssal és kurjantással ülték körül.

Reggelre mégis oly pihent volt, mintha puha derékaljon aludta volna át az éjjelt.

Fölöstökömré¹ nyáron sült foglyot evett farkasétvágygal, apró karéjakat vagdalt hozzá feketére sült cipóból, s az egészet rozsólissal² öblítette le. Szeme csillogott, Ilonára gondolt, aki fenn alszik palotája ágyasházában, de akit mégis idehozott a szabad mezőre magával, mert itt lüktet minden porcikájában. A levegő, amit belélegzik, az is hoz feléje Ilonából valamit.

Az ajtónálló hajdú eléje toppan:

– Kegyelmes uram! Egy jobbágyemberünk Kassa alól futott be, a csikó, amin nyargalt, összeesett...

Thököly talpra ugrik.

– Ereszd be! – ordítja.

Papp Mihály jobbágyember belép. Arca sugárzik, mintha nem is ő állna ott barázdás barna parasztarcával, de valami arkangyal.

– Kegyelmes uram! Kassa sáncái lánokban állnak! A citadella³ a miénk!

– Miénk? Szirmai?

– Él, drága nagyuram.

– Mikor ment bé?

– Az éjjel egy órakor.

– Áldassék! – mondja Thököly. Sátoróságára néz. – Fuvasd meg a kürtöket! Indulunk!

A vörös selyemzászlós lovas dandárok elől nyargalnak Kassa irányába. A sokféle színű zászlós gyalogok kemény lépkedéssel követik őket az országúton. Thököly pattan fel utolsónak a lovára, ő így is legelől lesz. Amint nyeregben ül, int Papp Mihálynak:

– Jer ide, te hírmondó.

Aranyszállal hímzett erszényt vet le a jobbágy kezébe.

– Azért fiam, mert azt mondtad: miénk. Miénk hát, az anyjaúristenit!

Lamb ezredesnek se kellett bormorára jegesebb fürdő, mint hogy a citadella elesett. Viaszsárga arccal és vad káromkodással lovagolta körül bévülről a várospalánkot, megerősítést parancsolt, és erős visszatüzelést vezényelt a hevesen támadó ellenfélre. Thököly elszántsága mérhetetlenül felingerelte. Elhatározta, hogy a legnagyobb áldozattal is megvédi Kassát. Meg akarta mutatni, ő is ember a talpán. Azután is lankadatlanul tüzet parancsolt, hogy ellőtték bal hüvelykujját. Éppen csak hevenyén átkötötte a csonkot, melyből ömlött a vér, és még dühödtebben ordította a vezénylőszavakat.

A láncos golyók, tüzes labdák és másféle golyóbisok beszakították a háztetőket, tüzet gyújtottak, elsöpörtek embereket, leterítették polgárokat és katonákat. Lamb kitartott, és nem kímélte a várost. Három egész hétig tartott ki. Meg kell mutatni annak a kutya kurucnak, hogy nem adják oda Kassát, és a citadellát is visszaszerzik!

De amikor Thököly megtépett és kimerült serege tüzelés közben ravasz hadmozdulattal szétvált, és előreengedte – nem tehette másként – a janicsárdandárokat, frissen érkezett, pihent erőket a palánkokig, és azok pokoli ordítással új iramot diktáltak az ostromnak, akkor mégiscsak megtorpant Lamb. Végük van, érezte. Ennek ellenállni nem lehet. Kitűzette a fehér zászlót és félholtan befeküdt a felcsertáborba. Annyi vért vesztett keze sebén át, hogy már gondolkodni sem tudott. Jöjjön a halál, a megérdemelt büntetés. Nem állta meg helyét. Ezért fizetni kell.

Thököly Imre még aznap este levelet írt Zrínyi Ilonának.

...Szívem, Ilonám, édes, vegye hírül nagyságod, hogy megvettük Felső-Magyarország fővárosát. Kassa felett, szívem asszonyom, a kurucok zászlója leng. Futárim már elmentek mai napon a szepesi kamarához, vitték a parancsot, hogy ezentúl már nem császári kamara, hanem Thököly Imre felső-

magyarországi kamarája. Mindenre lesz pénz, szívem Ilonám, nem a Rákóczi-javakból és kegyelmed áldozatkészségéből, de pénz, amit kardom erejével magam szereztem... És mi lesz még, ha megveszem rövidesen a pénzverő felvidéki bányavárosokat!

Ma alkonyatkor, amikor a város már enyém volt, a császár úr követe kihallgatást kért sátramban. Őfelsége nevében altábornagyi ranggal kínált meg, és ismételen felajánlotta a békét, nekem és kuruc népemnek, mégpedig sürgősen.

A szerdár úr őkegyelme viszont ma hajnalban érkezett Kassa alá, pihent, jó sereggel. Lamb városparancsnok sajnálatomra oly soká védekezett, hogy az utolsó rohamba már a janicsárok is bekerültek. Ezért hatvanezer forint jár Kassától a szerdárnak, hogy megváltsa tőle lakosai életét és vagyonát. Kár, hogy nem fejezhettem be egyedül az ostromot, de még így is hálás vagyok a sorsnak, és kérdezem nagyságodtól, vajon velem együtt örvendezik-e szívem asszonyom a sikernek, és van-e parancsolnivalója hűséges szolgájának...

A magyar nyár tüzelt, és mire beérett a gabona, és itt volt az új kenyér, Thököly a Felvidéken közfelkelést hirdetett. Kiáltványában vádolta a császárt, hogy miként mindenkor, most is ellensége a magyarnak, a sérelmek elintézésére ígért országgyűlést bizonytalan időre ismét elhalasztotta, katonai szállásait a magyarok ellen erősíti és szaporítja, de ezenfelül, ami a legfőbb, a fényes portára legújabbban internunciust¹ küldött. Ezt azzal bízta meg, hogy a magyarok bőrére nyugalmat vásároljon neki, a császárnak.

Thököly kiáltványa a Felvidéken ki-fejezhetetlen izgalmakat keltett. Elterjedt a hír: a császár át akarja engedni a portának a tiszántúli vármegyét és a Dunántúlon nagy területet Érsekújvártól Nagyszombatig, hogy az örökös tartományok nyugalmat ezen az áron biztosítsa.

– Nem! – hördültek fel országszerte megyegyűléseken a rendek. – Ezt nem várjuk be tétlenül! Inkább Thökölynek hódolunk, és adót fizetünk a töröknek, mint hogy Leopold szőröstül-bőröstül eladjon bennünket Konstantinápolyban, hogy azután szíjon és láncon elhurcoljanak bennünket gályaraboknak!

Válaszul Saponara ezredes is adott ki kiáltványt a hadvezetőség nevében, amelyben váltig magyarázta, egy szó sem igaz Thököly hírkeltéséből, mivelhogy a császár egy talpalatnyi földet át nem enged a töröknek Magyarországon. De az ő kiáltványának nem hittek. „*Ne higgy, magyar, a németnek, se a német becsületnek... pecsétet üt olyat rája, mint a kerek holdvilága: nincsen abban semmi virtus, verje meg a Jézus Krisztus...*” – énekelték csúfondárosan válaszul, és Thököly oly könnyen hódított a Felvidéken mindenfelé, mintha már régóta várták volna benne a felszabadítót.

Így foglalta el három hét alatt Szádvárt, Eperjest, Lőcsét, Tokajt, Ónodot, Putnokot, és augusztus huszonkettedikén már körülzárta az egyesült török-kuruc had élén a nagy hírű erősséget, Fülek várát.

Ilona ezalatt Munkácson nap mint nap várta Thököly Imre híreit. Az ifjú hadvezér futárjai rendszerint hajnalban érkeztek, de nem állíthattak be oly korán, hogy Ilonát talpon ne találják. Mintha ezzel a készenléttel azt akarná mondani: ébren várok, mikor van szükséged reám.

Thököly nemcsak azért üzent meg hitvesének harca minden fordulását, mivel tudta, hogy életük összeforrt. Ha

nem azért is, mert hiszen titkon elvárta Ilona útmutatását, tanácsát, véleményét.

De Ilona ettől most már tartózkodott. Látja már, milyen eszes vezér és helytálló katona a harctéren Thököly, és azt is tudja már, hogy a küzdelem minden nehézségét és lehetőségét pontosan ismeri. Nincs annak manapság szüksége az ő tanácsára. Cselekedjék csak belátása, számítása és lehetősége szerint. Ő, Ilona, hűségesen követi. Hiszen mindennél világosabban érzik, hogy ők nemcsak magánéletükben egyek, de most már szorosan egymás mellett állnak a harcban is. Most már vállalta azt, amit tetteivel Thököly akart. Vállalta ő is, hogy megütözközzön a császárral, vállalta a kuruc küzdelem kockázatát. Ő mindig gyűlölte a Zrínyieket gyilkoló Habsburgot. Ideig-óráig csak játszott diplomátikus játékok – eleinte, hogy gyermekei jussát megvédje, azután, hogy Thökölyt elérje.

De most Thököly karja az ő oltalma.

Viszont, ha kell, és ha hites ura is úgy akarja, megbízik ő saját karjában is. Erős kar ez is, az övé, és erős markolású kéz. Szilárd és megbízható Zrínyikéz, amely szorosan összefogódzik azzal, ki a függetlenségért harcba száll.

Most azzal segíti hites urát legjobban, hogy minden utánpótlást Munkács várából ő indít el – és ő maga virraszt készenlétben.

¹ reggeli

² fűszerekkel ízesített édes szeszes ital

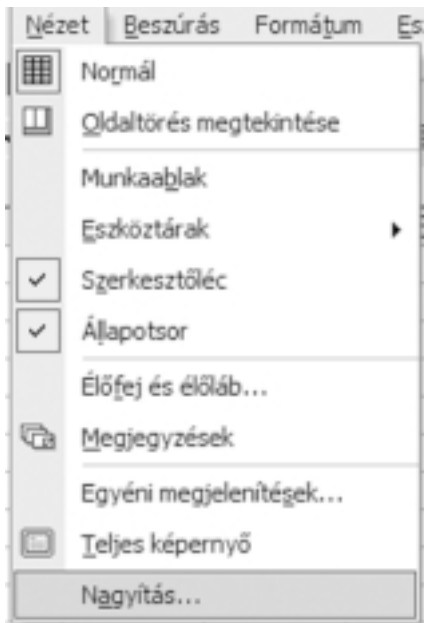
³ fellegvár

⁴ a Vatikán rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter rangú képviselője kormányoknál

Számítógép-suli 54.

A MICROSOFT EXCEL

A Nézet menü

A **Nézet** menü fontosabb parancsai:

• **Szerkesztőléc:** Ha a menü neve előtt pipa jel látszik, akkor a Szerkesztőléc látszik. A menütel újbóli kiválasztásával a pipa eltűnik, ugyanakkor a Szerkesztőléc is eltűnik az Excel ablakról...

• **Állapotsor:** ... és ugyanez a helyzet az ablak alsó részén lévő Állapotsorral is.

• **Eszköztárak:** A képernyőn megjeleníteni kívánt eszköztárakat lehet kiválogatni a megjelenő párbeszédablakból.

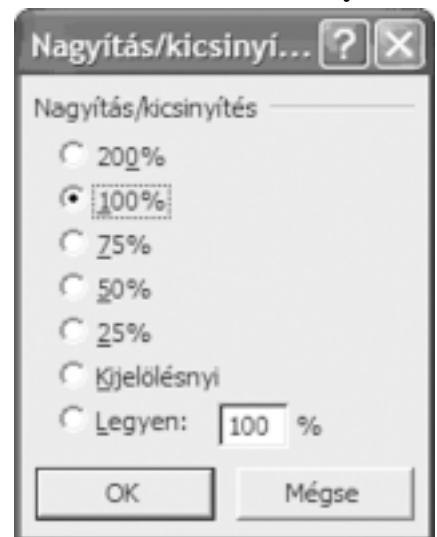
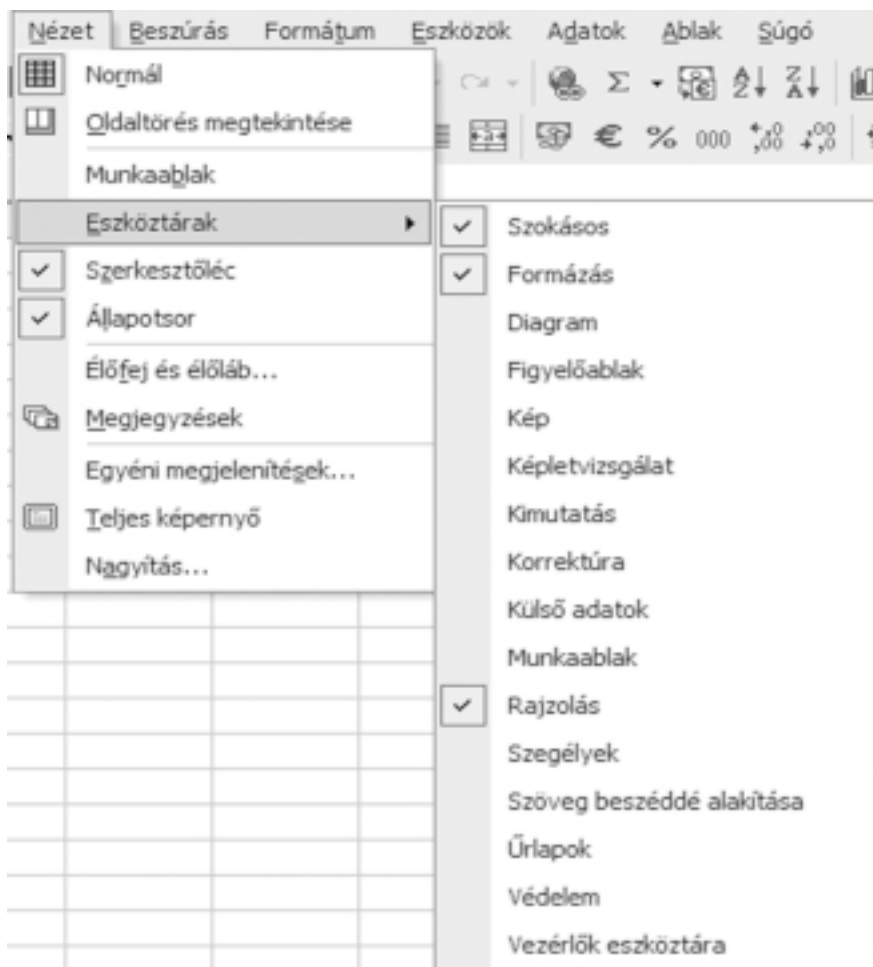
Az eszköztárakat saját igényeink szerint módosíthatjuk, ehhez a párbeszédpanel **Testreszabás** gombját kell megnyomni. Az adott kategóriának megfelelő ikon tábláról a kívánt ikont felhúzzuk az eszközök közé, illetve a szükségteleneket visszahúzzuk a táblára.

• **Teljes képernyő:** A munkalap a lehető legnagyobbra nyílik, csak a menüsor, az oszlopokat jelző betűsor, a sorokat jelző számszlop és a gördítősávok maradnak.

• **Nagyítás:** Mivel az eszköztárban többnyire fenn van a Nagyítás ikon, ezért menüből ritkán használjuk. Ha mégis, akkor a nagyítás mértékét a megjelenő párbeszédablakban állíthatjuk be.

Pallay Dezső

Feladat

Folytasd az idézetet!
„Sándor napján megszakad a
tél, József napján eltűnik a szél...”
Ki a vers szerzője?

A ló eredete

A Földön 60 millió éve létezik ló. A mai ló akkori őse inkább emlékeztetett ragadozóra, mint növényevőre. Fogazata néhány millió év alatt kezdett növényevővé válni, és

az ujjak száma is lassan csökkent ötről négyre, hátul pedig háromra – az ujjak helyén kialakult a pata. Az ősember először élelemként tekintett a lóra, és a húsát fogyasztotta. Később rájött, hogy ennek az erős növényevő állatnak a fizikai erejét is a saját szolgálatába állíthatja. A ló háziasítása 6000 évvel ezelőtt kezdődött, az első ilyen leletek Dél-Ukrajnából származnak.

A jégkorszak után egyetlen vadló faj létezett, így minden mai ló erre a vadlóra vezethető vissza. A mai lovak tehát mind egyazon őstől eredeztethetőek, és a fajták között meglévő különbségek a földrajzi, éghajlati eltéréseknek köszönhetőek.

Lovak fajtái:

a) Meleg vérfű lovak (arab telivér, lipicai, fríz), versenylovak (angol telivér)

b) Hideg vérfű lovak (magyar, belga...)

c) Pónik

A lovak, mint minden más állat, kommunikálnak egymással és környezetükkel.

A ló hangja a nyerítés. A kanca finoman röhög a csikójának, amikor hívja. A csikó magas hangon nyerít, ha anyját keresi. A szomjas vagy éhes ló rövideket röhög, gyorsan egymás után. Ha megijed, felhorkan, fújtat. A ménnek, ha harcra hívják ellenfelüket, hajókürtszerű hangon ordítanak.

Miért kapál a ló? Mellső lábával való kapálással jelzi, hogy éhes. Ugyanez, csak felemelt nyakkal már azt jelenti, hogy „jobban jársz, ha távozol!”

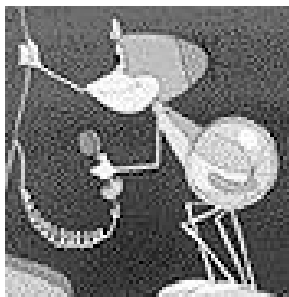

Ha pedig mellső lábával kapál, ám a feje bánatosan le van engedve, azt jelzi, hogy fáj a hasa, segíts rajta.

Mézeskalács, Szerbia

Liftező bogarak

A víztükör alkalmi vendégei azok a bogarak és poloskák, amelyek csak „levegőzni” jönnek a felszínre. Ezek egy kis „légsákot” cipelnek magukkal, amelyet a vízhatlan szőrök vagy a szárnyfedők rögzítenek. Ez a légsák egyben amolyan fizikai kopolyuként is működik, nélküle nem lenne képes az állat tartósan a vízfelszín alatt maradni. Mivel a légsák oxigéntartalma fokozatosan elhasználódik, ezért szükség van a frissítésre. Ugyanakkor a légzés során keletkező szén-dioxid – a fizika törvényei alapján – a „batyu”-ból a vízbe jut, s ott szénsavvá alakul. Lényegében a légsákban visszamaradó nitrogéntöbblet cserélődik ki oxigénre egy-egy felszíni szippantás során.

A vízirovaroknak a víztükör életközösségeiben kettős szerepük van. Egyfelől ragadozóként szelektálják a zsákmányállatokat, másfelől gazdag fehérjeforrásként maguk is a ragadozó halak, békák és vízimadarak eleségül szolgálnak.

Természetbúvár, Magyarország

Részletek gyermekdolgozatokból

(Eredeti helyesírással és fogalmazással)

- A kőolajat kövekből sajtolták.
- A baktériumokról: Van mikroszkopikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.
- A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek maguk elé.
- Eötvös József többek között Budán született.
- A nemzetiségi iskolákba több ajkú diákok járnak.
- Nyáron nő a kalapos gomba, télen a kucsmagomba.
- Ady Boncza Bertalant vette feleségül.
- A görög ábécé kezdete: Alfa, béta, céda...
- A fecske egy költöző madár, olyan, mint a gólya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.
- A Toldi olyan mű, amelyben a főhőst feldolgozzák.
- Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy lakosai máshol laknak.
- II. József vaskalapos király Mária és Terézia fia volt.
- Barbarosa seregében kitört a pestis, amely elől maga a császár is csak álruhában tudott menekülni.

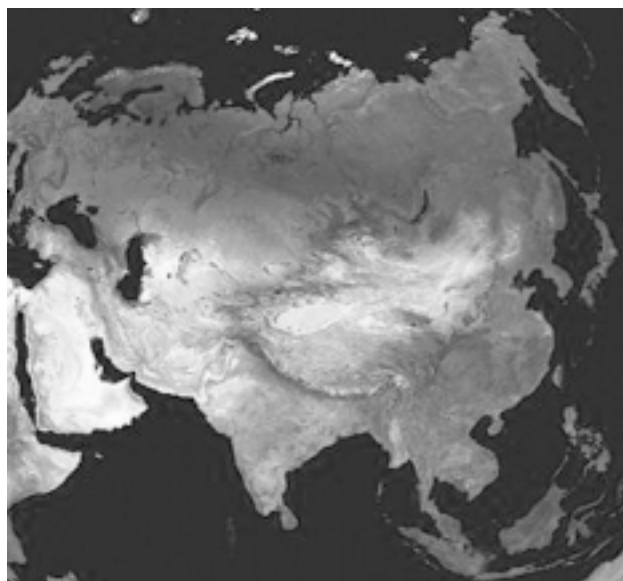
Emil, Magyarország

Honnan kapták a nevüket?

Az **Európa** szó eredetére többféle magyarázatot ismerünk. Az egyik szerint a föníciaiaktól terjedt el, és azt jelenti, hogy napnyugta, azaz az est országa, szemben a reggel országával, a kelettel. A *Földrajzi nevek etimológiai szótára* viszont azt írja, hogy eredetileg a szárazföldet jelölte, szembeállítva azt a környező szigetekkel és félszigetekkel. Sokkal mesésebb a szépséges föníciai királykisasszony, Európé mitológiai története. A csodás teremtmény felkeltette az olümposzi Zeusz vágyát. Az istenség gyönyörű bikává változott, elcsábította a lányt, majd elvágatott vele Krétára, ahol ismét felöltötte eredeti alakját, és feleségül vette kedvesét, aki ezzel kontinensünk névadója lett.

Az **Ázsia** valószínűleg a föníciaiak által is használt asszír aszu, azaz kelet szóból származik. Ebből alakult ki görög közvetítéssel a latin Asia. Mások viszont úgy vélik, Lída hettita nevére, az Asuwára vezethető vissza, és tulajdonképpen jelentése jó földű ország.

Afrika névadói a rómaiak voltak. Amikor a mai Tunézia területén, Karthágóban letelepedtek, ott már az afer (többes számban afri) törzs lakott. Miután Kr. e. 146-ban legyőzték és elpusztították Karthágót, annak egy részéből létrehozták Africa nevű provinciájukat. Később a portugálok is ezt a nevet használták a földrészen szerzett birtokaikra, majd ez lett az egész kontinens neve.

Az itáliai Amerigo Vespucci Kolumbusz után nyolc évvel járt az Újvilágban, és ő ismerte fel, hogy az önálló kontinens. Martin Waldseemüller, az itáliai tengerész úti jelentéseinek kiadója 1507-ben javasolta, hogy a mai Latin-Amerikát Amerigo Vespucciról nevezzék el. 1538 óta a kontinens északi részét is **Amerikának** hívják.

Ausztráliáról sokáig nem tudtak az európaiak, csak feltételezték, hogy bolygónknak azon a részén is lehet egy kontinens. A titokzatos déli Terra Incognita Australisnak nevezték. Az első hiteles hír róla 1606-ból származik, azonban csak 1642–43-ban hajózta körül a holland Abel Tasman az akkor Új-Hollandiának nevezett területet. James Cook formálisan Új-Dél-Walesként vette birtokába 1770-ben a partvidéket Nagy-Britannia számára. Az Ausztrália elnevezés állítólag a spanyol Mendana admirálistól származik, aki az Ausztrián kívüli akkori Spanyolországban is uralkodó Habsburg-ház iránti tisztelete jeléül adta ezt neki. Azonban a híres németalföldi földrajztudós, Mercator atlaszán szereplő Terra Australis – Déli Föld – kifejezés származását a déli szelet jelentő latin asuterből is levezetik.

Arktisz – így nevezik a Jeges-tenger medencéjében elterülő Északi-sarkvidéket. A név a medve jelentésű görög Arktosz szóból származik, és az északi égbolt legismertebb csillagképére, a Göncölszekérre, másképpen Nagymedvére utal.

Az **Antarktiszt** – a Déli-sark – az Arktiszról kapta nevét úgy, hogy eléje ragasztották az ellen jelentésű görög ant(i) szócskát.

Földünk felszínének nagyobb részét víz borítja. A három világóceán közül az **Atlanti**- az ógörög mondavilág titánjára, az égboltot tartó Atlaszra emlékeztet, az **Indiai-óceán** a távol-keleti szubkontinensről kapta a nevét.

A **Csendes-óceánt** Magellán nevezte el így, amikor már több mint száz napja hajózott rajta szélcsendben.

Jó Pajtás, Szerbia

Feladat

A lányok írják le, melyik locsolóvers tetszett nekik a legjobban, a fiúk rajzolják le a legszebb hímes tojást, amit a lányoktól kaptak!

Emberismeret II.

Új sorozatot indítunk Emberismeret címmel. Amióta csak emberi civilizációról tudunk, életünk egyik fő kérdése az, hogy meghatározzuk saját magunkat. Kik is vagyunk mi, emberek? Milyen elképzelések vannak arról, hogy egyáltalán hogyan lettünk, és miért vagyunk olyanok, amilyenek; mi a helyünk a bennünket körülvevő világban? Miben hasonlítunk, és mennyiben különbözünk az összes többi lénytől? Ezekre a kérdésekre – mint annyi másra – több válasz is lehetséges.

Sorozatunkat Lórántfi Csaba, Semperger Piroska, Zeck Lenke Emberismeret című könyve alapján közöljük.

A tudósok két alapvető nézeten vannak az ember kialakulására vonatkozóan:

- az egyik tábor az **afrikai kiindulás** elméletét vallja, amely szerint az ember őse legvalószínűbben Afrikában élt, viszonylag nemrégén és gyorsan terjedt el a világ többi részén.

- a másik tábor a **többközpontú evolúció** teóriájában bíz, amely szerint kb. kétmillió éve léteznek emberek a világ számos táján, és párhuzamosan fejlődtek.

Az ember fejlődéstörténetének vizsgálata és eszköztára azonban folyamatosan bővül. A mai kutatóknak sok olyan módszerük van a problémák feltárására, ami egy-két évtizede még nem létezett (számítógépes elemzések, a molekuláris biológia).

A viszonylag frissebb korok rekonstruálására sok segítséget ad a – ma is többé-kevésbé háborítatlanul, egyszerű életmódjukat folytató – **természeti népek** megfigyelése. Ilyen pl. a dél-afrikai Kalahári és Namib-sivatag peremén élő kung szan (busman) nép. Az emberszabású majmok megfigyelése is segíthet pontosabbá rajzolni a képet. Több kutató évekig vagy még hosszabb ideig tanulmányozta a vadon élő rokonainkat, de sokan kísérleteztek mesterséges környezetben tartott csimpánzokkal vagy gorillákkal is.

Az ember származására vonatkozó vallási magyarázatok

Az emberiség létének átfogó magyarázatai, a különféle vallások is foglalkoznak a világ és az ember eredetével, valamint az ember helyével a kozmoszban.

A természettudományos magyarázatokkal ellentétben nemcsak a történetet mondják el nekünk, hanem az emberi élet célját, értelmét is keresik. A világ népei számtalan vallást követnek, de abban

mind megegyeznek, hogy valamilyen **felsőbb akarat, erő, lény** jelenlétét feltételezik. Az igen nagyszámú elmélet közül csak néhányat emelünk ki. Minden vallás leírja a *teremtés folyamatát* és az ember létrehozását. Bizonyára ismeritek pl. a keresztények elméletét az Ószövetség I. könyvéből, a teremtés történetéről. Eszerint Isten 6 nap alatt teremtette meg a világot, utolsóként az embert. Ebben hisznek a keresztények, a zsidók és elfogadják a muszlimok. A keleti tanokban, pl. a legtöbb ázsiai kultúrában nem válik szét a vallás és a tudomány, tulajdonképpen a mai napig egy áramlatot alkot.

Az egyes vallások – legyen az keleti vagy nyugati kultúra része – másképpen értelmezik az ember helyét a világban, így az élővilágban is. A hinduk szerint a lélek öröktől van és örökké lesz, és egyik lényből a másikba költözik, így különböző testeket ölt. Érdekes, hogy valamilyen fejlődés itt is van: egyre fejlettebb lényekbe költözik a lélek. Eszerint aki most ember, az már mind a nyolcmillió-négy-százezer létformát végigjárta. Talán nem véletlen, hogy a hinduk nem esznek húst, és nem alakítják át annyira a környezetüket, mint az európaiak és amerikaiak. A keresztények az ember felsőbbrendűségét tartják alapvetőnek, azt, hogy az ember uralkodjon az állatok és általában a világ fölött.

Manapság teret hódítanak az előbbi két felfogás elemeit is tartalmazó más magyarázatok. Ezek javarésze valamilyen külső erőt feltételez, de nem teremtő isteni személy vagy akarat formájában, hanem Földön túli eredetet képzelve. Eszerint az értelmes élet és az emberi civilizáció vagy **más bolygókról** származik, vagy még inkább **idegen lények közreműködése** révén alakult ki.

Hogy melyik tanítás az igazi, a hitre van bízva a döntés, akár természettudományos, akár vallási, akár más magyarázatot vallunk a magunkénak.

Sok, világot megrengető felismerést tevő természettudós hitt Istenben. Maga Darwin sem a teremtést akarta cáfolni, hiszen nem volt ateista. És említhetjük századunk két nagy fizikusát: Einsteint és Bohrt, akik szintén mélyen vallásosak voltak.

A lopótökből született testvérek

Japan népmese

Réges-régen élt egy öregember. Legnagyobb bánatára nem volt gyermeke, így hát elvonult a világtól. Hét napon és hét éjjelen keresztül Kannon templomába zárkózott, és imádkozott.

– Segíts rajtam, kérlek! – fohászkodott az istenhez.

A hetedik napon kilépett a templomból. Az ég, amelyet már régóta nem látott, kéken ragyogott, s boldogan élvezte, amint lágy szellő fújdogált. Ahogy így lassan ballagott, embereket látott, akik a rizsföldet művelték.

– Jaj, de szeretnék dolgozni én is! – szakadt ki belőle a gondolat.

Ekkor hirtelen furcsa hangokat hallott a háta mögül. Amikor megfordult, tátva maradt a szája a csodálkozástól. – Mi az, csak nem egy lopótök követ?! – Amikor az öregember elindult, a lopótök is jött utána. Amint az öregember megállott, a lopótök is így tett.

– Ejnye már, no!

Az öregember elkapta a lopótöket. Abban a pillanatban kiugrott belőle két kisgyerek:

– Örülök, hogy látlak, öregapám! Én Kinsicsi vagyok.

– Én meg Magosicsi vagyok. Mi a kívánságod?

Az öregember csak ámult-bámult!

– Te jó ég! Kannon isten ilyen hamar segített rajtam! – álmélkodott.

De rögtön kapott is az alkalmon: rizsgombócot és szakét kért a gyerekektől.

Kinsicsi és Magosicsi ételt és italt varázsolt elő a lopótökből. Az öregember jókedvűen nekilátott a falatozásnak:

– Jaj, de finom!

Miután jóllakott, fogta a lopótöket és hazament a gyerekekkel együtt. Ettől a naptól kezdve, ha az öregember szegényekkel találkozott, Kinsicsi és Magosicsi segítségét kérte, és az elővarázsolt finomságokból mindenkit jószívűen megvendéget.

Az öregember nagylelkűségének híre az egész faluban elterjedt, és amikor valamilyen ünnep volt a környéken, rá mindig lehetett számítani. A gyerekek mindenhová elkísérték. A falusiak nagyon megszerették az öregembert, aki ennek módfelett örült.

Egy napon lókupec érkezett az öregember házához, aki hét lovat hozott magával.

– Öregapám, úgy hallottam, van egy különleges lopótököd – mondta, azzal elővett egy teli tarsolyt, majd így folytatta: –Add nekem a lopótöket a hét lovamért és háromszáz aranypénzért cserébe.

Az öregember megcsóválta a fejét, és így válaszolt:

– Ez a lopótök nekem nagyon sokat jelent. Sajnos nem adhatom.

Ekkor Kinsicsi és Magosicsi hajszálvékony hangon megszólalt:

– Nyugodtan elcserélheted a lopótöket. Már nincs rá szükség.

A gyerekek annyira győzködték az öreget, hogy az végül is ráállt az alkura. A lókupec otthagya a lovakat és a pénzt, majd fogta a lopótöket, sarkon fordult és egy szempillantás alatt eltűnt. Hamarosan egy várhoz érkezett. Odaadta a töket a vár urának abban a reményben, hogy értékes jutalmat kap érte.

– Olyan lopótöket hoztam neked, uram, amelyet kértél: bármit elő lehet varázsolni belőle – szolt hetykén a lókupec, s ez teljesen elkápráztatta a vár urát.

– Akkor lássuk, tudsz-e belőle ételt varázsolni!

– Ahogy parancsolod – mondta a lókupec.

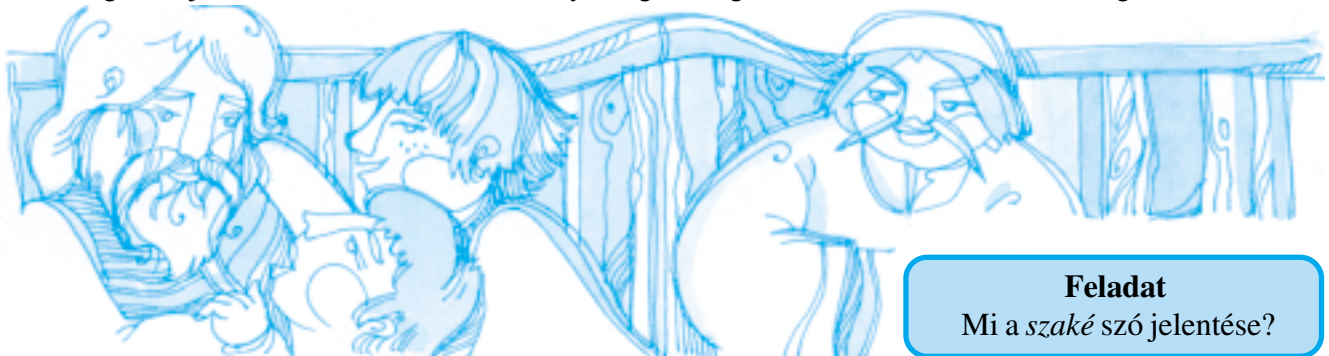
Lefelé fordította a lopótöket, és ráparancsolt:

– Teremts elő ételt, italt!

Erre azonban nemhogy étel, de még egy csöpp víz sem jött ki belőle.

Izgatottan forgatta, ütögette a lopótöket, még bele is kukucskált. De abból mégsem jött elő semmi. A vár ura nagy haragra gerjedt, a csalót kidobta a várból, és megtiltotta neki, hogy még egyszer akár csak a környékre jöjjön.

Az öregembert pedig még a gond környéke is elkerülte a lókupectől kapott hét ló és a háromszáz arany miatt, és továbbra is boldogan éltek Kinsicsivel és Magosicsival.

Feladat

Mi a szaké szó jelentése?

A három lány meg a gonosz boszorkány

Kazah népmese

Élt egyszer egy gazdag ember. Volt három lánya, nagyon szerettek enni, apjuk ezért ki nem állhatta őket. Egyszer arra gondolt, hogy megszabadul tőlük.

– Kedves lányaim – mondta nekik –, menjetek, hozzatok egy vödör epret. – De a vödör lyukas volt. A lányok észre sem vették. Fogták a vödört és elindultak eprészni. Sokáig ott maradtak, szedték az epret. Közben az apjuk elköltözött hazulról. Ahogy visszatértek a lányok, jurtájuknak* csak a hült helyét találták. Na meg egy tükröt, egy fésűt s egy tűt. Valahogy eltöltötték az éjszakát, reggel aztán szüleik keresésére indultak. Mentek-mendegéltek, s elértek egy kúp alakú, vastag nemezből tákolt nádsátorhoz. Ott élt a gonosz boszorkány. Kérdik a lányok a boszorka lányától:

– Ki lakik ebben a házban?

– Én meg az anyám, a híres boszorkány – válaszolta a kislány.

Megijedtek a leányok, de nem volt hová menniük. Ott várakoztak estig. Akkor hazarepült a vén banya. Nagyon megörült a leányok láttán.

– Nahát, nem kell búsulnom, mi lesz az ebéd!

Reggel útra készülődött.

– Főzzétek meg és készítsétek el a legkisebb leánykát – parancsolta a legnagyobb leánykának, és ezzel odalett.

Estefelé hazatért a boszorka. A lányok megfőzték az üstben a boszorkány lányát, maguk pedig elfutottak. Forrt a katlan. A boszorkány odalépett és falatozni kezdett a húsból. Mikor már mindent meg-evett, csupán a fej maradt hátra, akkor vette észre, hogy ez a lánya volt. Rögtön döntött: üldözőbe veszi a lányokat. Azok észrevették. A legidősebb hátrahajította a fésűt. Hirtelen nagy erdő állta el a boszorka útját. Kihúzta a fogát, fejszét faragott belőle és irtani

kezdte a fákat. Mind kivágta. Újból ott volt a lányok nyomában. Akkor a középső lány a tűt dobta hátra. Hirtelen hatalmas hegyek nőttek ki a földből. Nehezen tudott átvégődni a boszorka, de ismét ott volt a lányok nyomában. Akkor a legkisebbik hátrahajította a tükröt, és nagy tó állta el a banya útját.

A banya nem tudta átúszni a tavat, ezért faggatni kezdte a lányokat:

– Áruljátok el, hogyan úsztatok át a vízen?

– Egy nagy követ kötöttünk a nyakunkra, és úgy – válaszolták a lányok.

A boszorkány egy nagy követ akasztott a nyakába, s a vízbe gázolt vele.

Ment, ment, s egyszer csak belefúlt. A lányok meg hazataláltak, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

*jurma – favázra épített kerek nemezsátor

Feladat

Hol élnek a kazahok?

Miért?**Miért nem ihatnak a gyerekek szeszes italt?**

A felnőttek azért isznak szeszes italokat, hogy kellemesebben érezzék magukat. De a szesz, vagy más néven alkohol, méreg, és a gyerekeknek már egészen kis mennyiség is ártalmas. A felnőtteknek is nagyon káros: ha sokat isznak, berúgnak, dülöngélve járnak, összevissza beszélnek vagy veszekednek, verekednek és elalszanak. Aki rendszeresen sokat iszik, az megbetegszik, tönkremegy a gyomra, a mája, az agya.

Tudod-e, hogy

- a) ha teljesen lecsapolnák a tengert, a tengerfenék síkságokkal, hegyekkel és völgyekkel tarkított vidék lenne?
- b) a sziget valójában egy víz alatti hegy csúcsa, amely kiáll a tengerből?
- c) a legmagasabb hegy a világon a tengerfenékről a felszínre emelkedő Mauna Kea, Hawaiiiban?
- d) a Mauna Kea teljes magassága 10 km?
- e) az óceánok mélye még szinte teljesen feltáratlan, mivel a napfény nem hatol le ilyen mélységéig, ezért odalenn koromsötét van?

Kukta Peti, Kukta Panni**Nem csak lányoknak!****Pöttyös tojásgomba**

Zöld lába, fehér kabátja és fehér pöttyös, piros kalapja van a salátaerdőben álldogáló tojásgombának. Egy szelet kenyér vagy egy kifli mellé – és máris hozzá lehet látni a lakmározáshoz.

Hozzávalók: zöld salátalevelek, keményre főzött tojások, uborka, paradicsom, majonéz

1. A megmosott és megszárított salátalevelekkel borítsátok be a tányért. A szintén megmosott uborkából vágjatok 3-4 centiméteres darabokat. A közepükbe kiskanállal vágjatok mélyedést, azután állítsátok őket a salátára.

2. Hámozzátok meg a tojásokat, és helyezzétek az uborkadarabokra.

3. Vágjátok félbe a paradicsomokat, kiskanállal kaparjátok ki belőlük annyit, hogy ha ráillesztitek a tojásokra, megálljanak rajtuk. Kevés majonézzel ragasszátok a tojásokra a fél paradicsomokat.

4. A majonézből cseppentsetek pöttyöket a gombák piros kalapjára.

5. Jó étvágyat!

**Jeles évfordulók
Magyarország
történetéből****Április 3.****Botond hőstette**

959. április 3-án (húsvét napján) a kalandozó magyarok seregei Bizánc (Konstantinápoly) falai alá érkeztek. Ehhez a hadjáratához kapcsolódik a Botond-monda, a magyar epikus hagyomány egyik legrégibb eleme. A *Képes Krónika* leírása szerint a magyarok körülférték

a Bizánci Birodalom fővárosát, és az ostromlottak közül egy óriás termetű görög hetvenkedve és a magyarokat ócsárolva birokra hívta a legjobbjukat. Kölpény fia, Botond jelentkezett a párviadalra, s előljáróban a bárdjával (más forrásokban buzogányával) óriási lyukat vágott a várkapun. A krónika azt írja, hogy „alig egy órát viaskodtak, a magyar (tudniillik Botond) úgy földhöz teremtette a görögöt, hogy azon nyomban kilehelte a lelkét.” Botond további életéről nem tudni semmit, de konstantinápolyi hőstette a nép ajkán élt, majd a krónikák is megörökítették, így dicső híre évszázadokon át fennmaradt. Mind a mai napig egyik legismertebb mondánk.

A magyar művelődés nagy alakjai Julianus barát

Julianus domonkos szerzetes (megh. 1237 után) az első magyar őshazakutató. Ottó domonkos szerzetes útmutatása alapján, aki 1232 táján majdnem eljutott a keleti magyarok lakóhelyére, 1235-ben Béla herceg megbízásából indult keletre három társával az ott élő magyarok felkutatására. Konstantinápolyon keresztül a Krímbe, majd a Kaukázus északi oldalára utaztak. Innen több hónapos bolyongás után jutott el a volgai bolgárokhoz, s az Etül (Volga) folyó mellett megtalálta a keleti magyarokat, akiknek értette a nyelvét. Miután tudomást szerzett tőlük a készülő tatár hadjáratról, a gyors hazatérés mellett döntött. A keleti magyarok tanácsára a rövidebb úton, a mordvinok földjén keresztül, Oroszország és Lengyelország érintésével jött vissza Magyarországra. Mivel az élményeit leíró rendtársát, Ricardust elsősorban a vallással kapcsolatos információk érdekelték, esetenként pontatlanul jegyezte le Julianus szavait. Beszámolója egy példányát Rómába küldték, ahol bevezették a *Liber Censuum*-ba, a legfontosabb pápai akták gyűjteményébe, majd 1236–37 telén Julianust is Rómába rendelték részletes jelentéstételre. 1237-ben újra kelet felé indult, de csak Szuzdalig jutott, a tatárok ekkorra már elérték a keleti magyarok szálláshelyeit. Hazatérése után figyelmeztetve IV. Bélát a tatár veszélyre. Második útjáról maga készített jelentést *Levél a tatárok életéről* címmel. A pápai legátushoz intézett levele kiterjed a tatárok eredetére, harcainak történetére, Batu kán IV. Bélához küldött levelének szövegére. Elsőként ismertette meg Európával a mongolokat. Jelentése kéziratban a Vatikáni Könyvtár kéziratárában található.

A legszebb nyelv

A mi nyelvünk

(Részlet)

Van nekem egy berlini filológus jóbarátom, akivel valószínűleg jóbarátok is maradunk, mert nagyon messze élünk egymástól. Német ember, de szebben beszél magyarul, mint én, mert ő szótárból tanult magyarul, és abban csak szép szavak vannak. Vagy tíz esztendeje járt Magyarországon, és azóta áll közöttünk a disputa arról, hogy melyik a világon a legszebb nyelv. Ő tudniillik azt mondta nekem, hogy a verseim sokkal szebbek volnának, ha németül írnám őket, mert az sokkal dúsabb nyelv. Én erre azt mondtam, hogy az nem igaz, mert a német nem dúsabb, csak pazarlóbb. Amire nekem

egy szó kell, arra ő elveszteget hármat. Én azt mondom: „szeretlek”, ő azt mondja: „ich liebe dich”. Beismerte, hogy ez igaz, de akkor meg azzal kérkedett, hogy a német dallamosabb. No, itt már gyerekjáték volt győzőm. Csak ezt a szót kellett neki írnom, hogy *alelölülő*. Nincs az a sárgarigó, amelyik így tudjon muzsikálni. (...)

No már most kapok én ettől a német barátomtól a napokban egy levelezőlapot. Rá van ragasztva egy magyar lap vezércikkének a kivágott címe: „*Elnemzetietlenedés*”. És alá van firkantva szelíd malíciával: „Elismerem, hogy önnek igaza van; ilyen kimondhatatlan szava csak a magyar nyelvnek lehet, nekem, szegény németnek meg kell magam adnom.”

Hát most már mit feleljek neki? Megírom neki, hogy ezt a szót olyan könnyű kimondani, hogy mifelénk mostanában mást se hallani?

Móra Ferenc

*malícia – rosszmájúság, csípős gúny

Nyelvtörők

Mondd minél gyorsabban!

*Kecském kucorog, macskám mocorog, vizslám vicsorog,
Ürgém ücsörög s vígan vigyorog.*

Fekete bikapata kopog a patika pepita kockás kövén.

*Potyogó orsó, kotyogó korsó, rotyogó borsó,
Motyogó kutya, lötyögő gatya.*

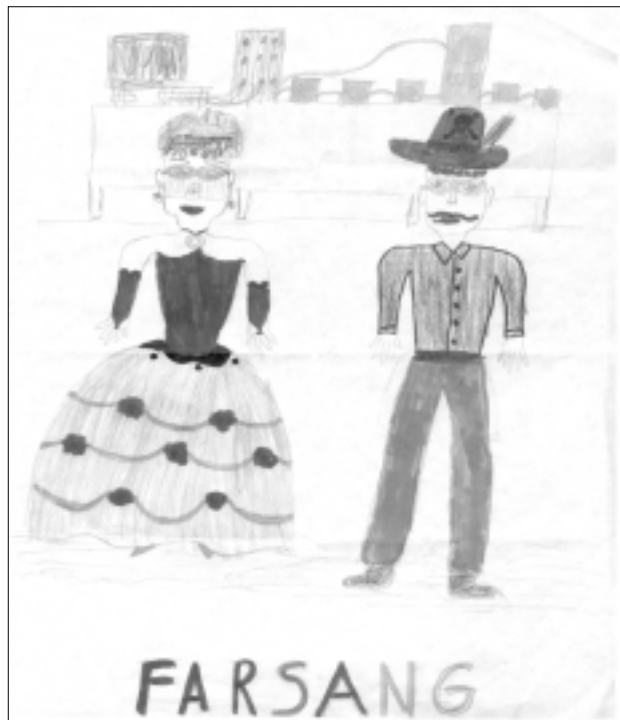
*Kicsi kacska, kicsi kecsge,
Csíz csacsog-e, kocsi recseg-e?*

*A pap és a pék két képet kap, kár
mondják mindkét kép kék.*

Barkaszi Evelin 12 éves hetényi olvasónk rajzával farsangi élményeit osztotta meg velünk.

Ki ír nekem?

Kiss Dianna (Ungvári járás, 89431 Palágykomoróc, Kossuth út 90.) 10 éves. Matricát, szalvétát gyűjt. Szeret zenét hallgatni, olvasni.

Bódi Klaudia (Ungvári járás, 89434 Nagygejőc, Béke u. 20.) 10 éves. Matricát és szalvétát gyűjt, hobbija a zenehallgatás és a rajzolás.

Hadar Dóra (Ungvári járás, 89434 Nagygejőc, Béke u. 4.) 12 éves. Képeslapot, matricát, szalvétát gyűjt. Hobbija a zenehallgatás és a tánc.

Máté József

8 éves, Mezővári

A 2008/5. szám megfejtései:

20. oldal. A farkasordító hideg jelentése: rendkívül zord, hideg idő. Kemény fagyok idején a farkasok a lakott területek közelébe merészkednek, s jól hallható a vonításuk

23. oldal. A macska rokona a tigrisnek.

29. oldal. Állatos:

Éhes disznó makkal álmodik. Veri, mint szódás a lovát. Aki korpa közé keveredik, megeszik a disznók. Várja, hogy a sült galamb a szájába repüljön. Köti az ebet a karóhoz. Előre iszik a medve bőrére. Ha lúd, legyen kövér. Okos enged, számár szenved.

Bűvös négyzet:

Hárs, érc, fő, bor, váza, aszal, rét, ez, ő, lom, sem, gól, bot, zseb, seb, le, susog, él, krém, kamra, bal, alku, hold, dob, bolt, ár, álom, mos, eb, radír, retek, eke, szín, színész, zéró, ér, év, tessék, rác, rács, som, őr, előleg, fa.

Egészítsd ki az alábbi ikerszavakat!

Icipici, tarkabarka, dirmeg-dörmög, lót-fut, ringy-rongy, dínomdánom, apraja-nagyja, irkafirka, izeg-mozog, incifinci, tipeg-topog, irul-pirul.

Női név: Orsolya

Eltévedt ikerszavak:

Dimbes-dombos, izeg-mozog, ágas-bogas, térül-fordul, ide-oda, eszem-iszom

Háromszögű horgászsinór: 20

Könyvet nyer: Kiss Diána (Palágykomoróc)

A beküldött rajzok azt mutatták, hogy nem ismeritek a cifra szűrt. (Azt kértük – a 22. oldalon –, hogy rajzoljátok le a főszolgabíró cifra szűrét.)

A szűr posztóból készült, ujjas, de rendszerint vállra vetve viselt bő, köpenyszerű férfi felsőruha, melyet a szűr-szabók készítettek. A férfiak nem öltötték fel, csak panyókára vetve viselték. Elöl díszes szíjcsat fogta össze. A cifra szűr gyapjúhímzéssel vagy rátéttel dúsan díszített. Számos változata alakult ki.

Édesanyámnak

Boldog vagyok, anyukám,
Mert láthatlak téged.
Nézhetem mindig
Ragyogó két szemed.

Nap csillog az égen,
Tereád mosolyog.
Nézi fényesen
Arcodon mosolyod.

Anyukám, te szeretsz nagyon.
Hogy köszönjem meg, nem tudom.
Talán szedjek egy csokor virágot?
Vagy melletted legyek minden napon?

Nem, ez nem jó így.
Csak úgy tudom meghálálni,
Ha szeretetemet adom neked,
Örökké, míg csak élek.

Május kedves napja ez,
Boldogok az emberek.
Mert tudják, hogy
Anyák napja a legszebb.

Kérve kérlek téged,
Legyél mindig velem.
Hogy láthassam mindig
A ragyogó kedved.

Kérésem az lenne,
Mindig úgy szeress,
Ahogy azt eddig is
Örömmel tetted.

Ölelj most át,
Hadd érezzem kezed,
Hadd csókoljalak most
Meg tégedet.

Este a sötétben
Minden csillag fénylik,
De a legszebb, amely
Reád világít.

A szivárvány színes,
A mosolyod kedves,
Legyen, kérlek, ma
A legjobb kedved.

Kedves anyukám,
Fogadd el tőlem ezt,
Úgy, mint egy
Csokor szeretetet.

Bedő Elizabeth, Mezővári

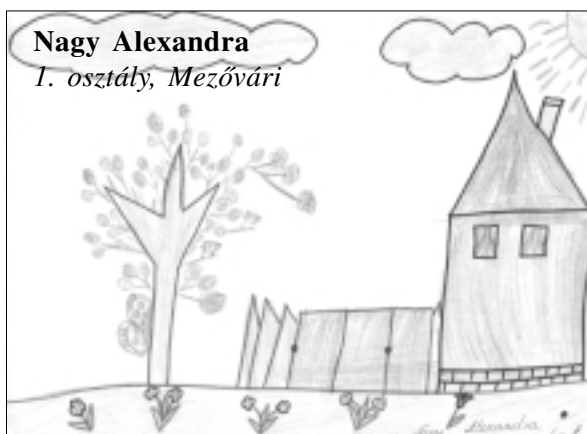
Hadar Dóra
6. osztály, Nagygyézőc

Martin Dominika
1. osztály, Mezővári

Tóth Dominika
1. osztály, Mezővári

Nagy Alexandra
1. osztály, Mezővári

Áldás

Isten, áldd meg édesanyám,
ki mindig nevet reám.
Vigasztal, ha bajban vagyok,
megölel, ha rászorulok.
Minden léptén nyíljon rózsza,
tulipán és orchidea.
Bánat őt biz sose érje,
áldás legyen minden lépte,
áldás legyen mosolygása,
mindkét szeme ragyogása.
Minden csillag érte égjen
éjszaka a sötét égen.
Köszönöm az édesanyám,
engedd, kérlek, éljen soká.
Ez a kedves nyíló rózsza,
mindig legyek a bimbója.
Őrangyalka legyen vele,
minden útján elkísérje.
Legyen bátor, egészséges,
mindig vidám, szelíd, kedves.
Legyél vele mindörökre,
ne engedd, hogy bánat érje.
Ne bántsa meg soha senki,
áldott legyen, ki szereti.
Igazságot cselekedjen,
mindörökké csak szeressen.
Bölcsessége határtalanul,
kedvessége páratlanul
ragyogjon örökre.

Füzesi Evelin, Nagyberég

A karácsonyfa rajzáért Kiss Dianna
(Palágykomoróc) kap jutalmat.

Mutasd az ujjad!

Két játékos leül egymással szemben, és ökölbe szorítja jobb kezét. Egyikük hangosan számolni kezd: egy, kettő, három. Háromra a két játékos egyszerre mond egy számot egy és tíz között, és jobb kezének felmutatja annyi ujját, ahányat csak akarja. Lehet nullát is mutatni, ha valaki zárt öklét mutatja föl. Az nyer, aki a két játékos által fölmutatott ujjak összegét pontosan megtippelte.

Ha **A** és **B** játékos játszik és vezényszóra **A** azt mondja, „öt”, **B** meg azt mondja „hét”, miközben **A** hármát mutat, **B** meg négyet, akkor **B** nyer, mivel ketten együtt összesen hét ujjat mutattak. **A** akkor nyert volna, ha **B** kettőt mutatott volna. A játékosok bal kezük ujjain számolják, hogy hány pontot nyertek. Addig játszanak, amíg valamelyikük el nem ér öt pontot. Ha egy fordulóban egyikük sem találta ki a pontos számot, egyikük sem kap pontot. Ha mind a ketten ráhibáztak, mind a ketten pontot kapnak.

Jó tanács: figyeljeteK arra, hogy ha csak egy ujjat mutattok föl, ne tippeljeteK hatnál nagyobb számra, mivel ellenfeleteknek is csak öt ujja van!

Nyulak, ki a bokorból!

Kézfogással alakítsatok ki köröket hárman együtt. Ahány ilyen kis kör keletkezik, annyi bokrot számolunk, mindegyik bokorba bújjon be egy nyuszi. Jól vigyázzatok, amikor a játékot elkezdtéK, pontosan ki kell számolni, hány bokor és hány belevaló nyuszi legyen. Az a játékszabály, hogy egy nyusziival többnek kell lennie, mint amennyi a bokor. Kiáltson az egyik gyerek jó hangosan, hogy: „Nyulak, a bokorból ki!” Ekkor a nyusziknak – azaz a nyuszikat játszó gyerekeknek – ki kell futni a körből, minden nyuszinak egy másik bokorba kell beugrania. De nagyon sebesen, mert akinek nem marad bokor, az lesz az új házatlan nyuszi. Folytatódik tovább a játék, ide-oda futkosnak a nyulak, ti pedig kiabáljátok: „Nyulak, a bokorból ki!”

Elek apó

Ha helyesen írod be a függőleges sorokba a meghatározásokat, a kezdőbetűket összeolvasva megtudod, hol született 150 évvel ezelőtt legismertebb mesemondónk.

1. A kézre felhúзва viselt ruhadarab
2. Az a kor, amikor az ember ifjú
3. Szabadtéri néprajzi múzeum
4. Férfifodrász
5. A matematika része
6. Benedek Elek gyermeklapjának címe
7. Őszi hónap
8. A nád föld feletti szára

Bűvös négyzet

Keress minél több értelmes szót a bűvös négyzetben! Vízszintesen balról jobbra, függőlegesen fentről lefelé haladj!

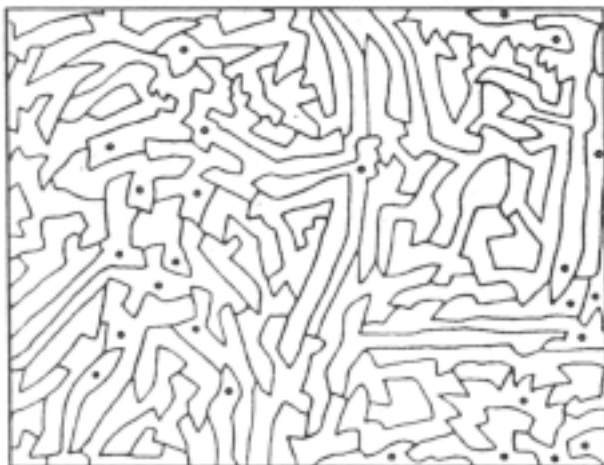
H	Í	D	O	B	É	R	D
Ó	B	A	L	A	D	A	É
D	O	L	Á	J	B	K	Ő
Í	T	Ö	B	B	K	Á	D
S	Z	A	B	O	Ö	B	É
Z	D	U	G	R	D	Ő	L
I	Ú	R	A	B	Ú	G	Ú
D	H	A	D	Ú	L	Ú	D

Melyik állatok haladnak így?

csörtet – vaddisznó
 vágat –
 sompolyog –
 siklik –
 csúszik –

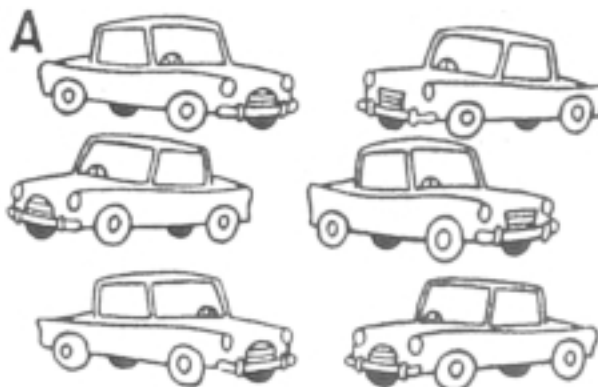
Satirozz!

Ki rejtőzik a képen? Satírozz!

Kilóg a sorból

Egy autó kilóg a sorból. Melyik az?

Beküldési határidő:
2009. ??????? 30.

Nyuszi ablakdíszek

Eszközök:

1. Nagyítsuk fel az ábrát a kívánt méretre fénymásoló segítségével, ehhez vastagabb rajzlapot válasszunk ki!

2. Vágjuk ki a mintából a közbülső (becsíkkozva megjelölt (1. ábra) területet!

3. Az így elkészült mintát helyezzük színes átlátszó papírra, majd távolítsuk el a minta szélén kilógó részeket!

4. Színezzük ki a kivágott felületet színes ceruzával vagy filccel!

Vasvári István

Tavas

Szél, szél, szél, tág tavaszi szél,
Kertek alján barna dongó
döngicsél.

Ég, ég, ég, az ég tiszta kék,
Totyognak a kotló mellett
pelyhes kiscsibék.

Ág, ág, ág, rügyet bontó ág,
Fürödnek az ezüstitűkrű tálon a
kacsák.

Zöld, zöld, zöld, minden csupa
zöld,
Vidám zajtól, friss kacajtól
tündöklük a föld.

Csanádi Imre

Húsvétos

Most virradtunk víg órára, hímes húsvét hajnalára.
Húsvét hajnalt köszönteni, lányt az ágyból kiönteni.

Lányok, lányok, ugorjatok, nehogy szégyent most valljatok.
Meleg paplant lerúgnotok, köszöntőt kell fogadnotok.

Isten ments, hogy dézsaszámra kútvizet zúdítsunk lányra,
Más szokásra kell már szokni, illatszerrel locsolkodni.

Lányok, lányok, illatoztok, de csak úgy, ha tojást hoztok.
Hímes tojást, néhány szép szót, dehogy várunk egyéb cécót!

Gazdag Erzsé

Pitypangok

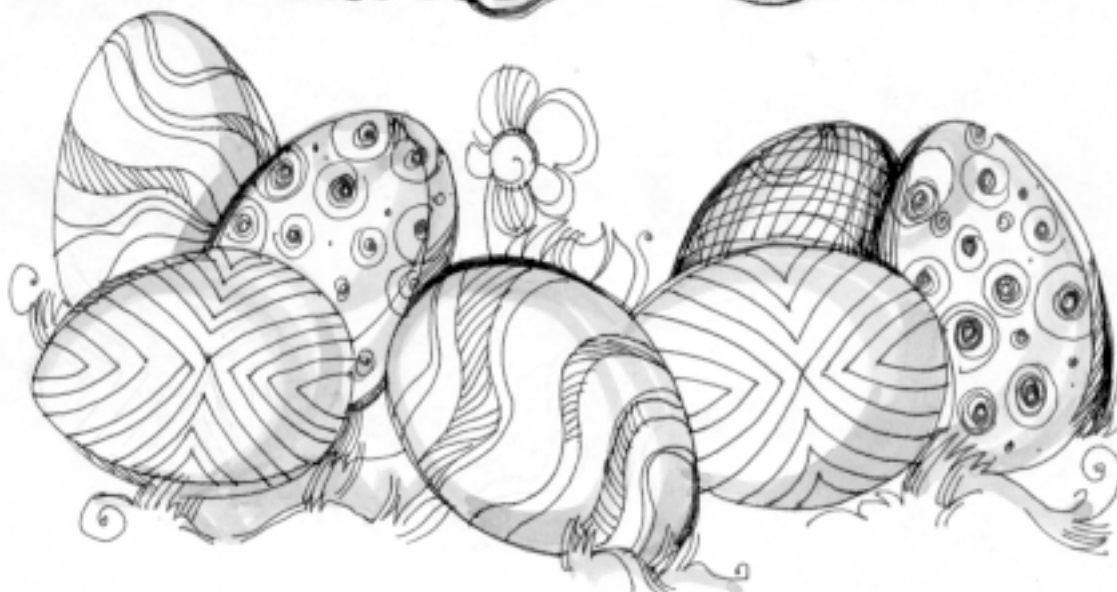
Sárga pelyhes kislibák
Tipegnek a réten át.
Nem is libák, virágok,
Sárga a bóbítájuk.

Gyenge szárnyuk imbolyog,
Sárga szemük mosolyog.
Tityegnek és totyognak,
Majd a földre potyognak.

S pár nap múlva, mily csoda,
Fehér lett a bóbíta.
Tolla nőtt a virágnak,
Könnyen indul világnak.

Hímest festő nyuszikák

Szorgoskodtak a nyuszik, sok szép hímest festettek. Ha jól megnézed a képet, azt is kitalálod, melyik nyuszi melyik tojást festette. Talán meg is tudod nevezni, milyen mintákkal díszítették a tojásokat. Ha figyelmes vagy, azt is megtudod, melyik nyuszi festett kevesebbet a többinél. Kösd össze vonallal a nyuszikat és az általuk festett tojásokat!

Asztaldísz almában

Anyagszükséglet: színes karton (piros, sárga, narancs, zöld színekben), hurkapálca, ragasztó, filctoll, szaténszalag, egy szép alma és a sablonok. (Sablonok 1:1 arányban)

A készítés menete:

1. A sablonok segítségével kivágjuk a virágokat és a leveleket, mindegyikből 2-2 darabot.
 2. A hurkapálcák egyik végét kissé meg kell hegyezni. Kérjétek felnőtt segítségét!
 3. A virágokat összeragasztjuk, középre fogva a hurkapálca nem kihegyezett részét. A leveleket a szára ragasztjuk.
 4. Filctollal ki lehet díszíteni a virágfejeket.
 5. A hurkapálcára kötözzük a maslikat, végül a kész virágokat egy szép almába szúrjuk. Szép ünnepi dekorációt kapunk.
- Jó munkát kívánunk!

Az erdőzöldítő és mezővirágoztató királykisasszony

Magyar népmese

Volt egyszer egy öreg király, aki mindig szomorú volt, mert nem volt gyermeke. Nem volt, aki megédesítse a napjait, és akire az országát hagyhatná. Egyszer egy vén javasasszony megszólította:

– Felséges királyom, vágyakozik egy fiú után, pedig akkor lesz igazi bánata, ha a fiú megszületik.

Másnap gyermeksírás költi fel a királyt. Egy szép aranyhajú gyermek volt az ajtaja előtt. Nagy volt az öröm. A fiúcska tizenkét nap múlva megszólalt, fél esztendősen kint szaladgált az udvaron. Esztendősen korára derék nagy legény lett. A király meg is feledkezett az öregasszony jóslatáról. De bizony eszébe jutott, mikor a fiú három esztendősen azzal állt elébe, hogy világgá megy s meg sem áll, míg az erdőzöldítő és mezővirágoztató királykisasszonyt meg nem találja. Sírva könyörgött a király és a királyné, hogy ne menjen el, hiszen ilyen királykisasszonynak még a hírért sem hallották. Hiába beszéltek, hiába könyörögtek, elbúcsúzott a királyfi.

Esztendő jött esztendőre, elfogyott a pénze, eladta a lovát is. Ekkor érkezett egy olyan országba, ahol nem volt se fű, se fa, sem virág. Kérde ott egy embertől, miért olyan pusztá a föld.

– Az ország átok alá került – feleli az ember. – Az pedig úgy történt, hogy a királyt a háborúban megverték és elfogták. Egyszer csak megnyílt a tömlőcajtó, belépett egy rongyos ember, s azt mondta a királynak, megszabadítja őt az ellenségtől, ha neki adja a felesége után a legkedvesebbet. A király ezt meg is ígérte, hogyne ígérte volna meg! Meg is alkudtak. Nem tudta, hogy amíg ő háborúzott, odahaza a feleségének fia született, s hogy a rongyos ember maga a sátán volt. Hét év múlva jött is a sátán és kérte a fiút. A király nem adta, ezért a gonosz lélek bosszúból az ország összes fűvét, fáját gyökerestül kiirtotta, amiért a király nem állta a szavát. A város végében lakik

egy vak koldus, azt mondja, az átok akkor szűnik meg, ha az erdőzöldítő és mezővirágoztató királykisasszony kedvére való férjet kap, s vele az országon keresztül utazik.

Nem volt nyugalma a királyfinak, ment egyenesen a koldushoz.

– Adj isten, jó estét, bátyámuram!

– Adjon isten, édes fiam, hát te mi járatban vagy? De sietősen add elő, mert nekem már csak egy fertály óram van hátra és megyek a túlvilágra!

Elmondja a királyfi, hogy mi járatban van.

– Hm, fiam, hiszen útba igazíthatlak én, de mit érsz vele? Annak a leánynak olyan legény kell, aki senkitől sem fél, senkitől sem hallott róla, mégis tudja, hol keresse.

– Hát akkor itt vagyok! Ma hallottam róla, és immár három éve keresem.

– Na, akkor a jó Isten vezérelt énhezám. Nesze, adok neked egy pálcát. Akármit gondolsz, akármit kívánsz, csak a porba kell rajzolni ezzel a pálcával, mindjárt előttem terem.

Ahogy befejezte az öreg, meg is halt. A királyfi szépen eltemettette, aztán gondolta, megpróbálja a pálcát. Rajzolt egy szárnyas kocsit, s íme, ott állt előtte valószínűsége. Repült vele erdőn, mezőn át, míg egyszer meglátott egy viruló zöld országot. Téli idő volt, de mégis minden zöldell, rögtön tudta, hogy megérkezett. Ment egyenesen a királyi palotába. Az udvaron épp egy szép paripát fogtak be egy hintó elé. Kérde a kocsist:

– Hová készülődtek, barátom?

– Viszem bálba a királykisasszonyt – mondja a kocsis.

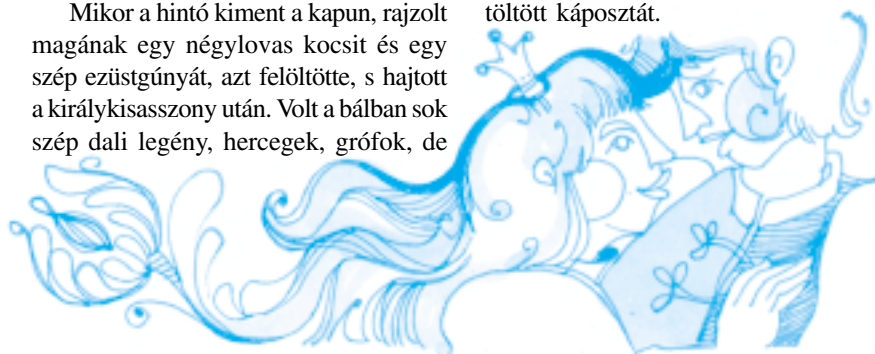
Mikor a hintó kiment a kapun, rajzolt magának egy négylovas kocsit és egy szép ezüstgúnyát, azt felöltötte, s hajtott a királykisasszony után. Volt a bálban sok szép dali legény, hercegek, grófok, de

mikor belépett, minden szem megakadt rajta, még a királykisasszony szeme is. Egész éjjel a királyfival járta a táncot.

Másnap is volt bál, arra is elment a királyfi, de most már aranyruhában. Mikor a bálból hazament a királykisasszony, nagy sírva nyakába borult az édesapjának.

– Édes lelkem, apám, meghalok, ha azé a dali szép legényé nem lehetek, aki első este ezüst, másik este aranygúnyában volt a bálban.

– De már inkább légy a felesége, akárki fiaborja legyen is – mondta a király, s kihirdette, hogy azok a legények, akik ebben és ebben a bálban ott voltak, jelenjenek meg előtte. Mind eljöttek, csak épp a királyfi nem. Sírta is nagyon a királykisasszony. Akkor a király megparancsolta, hogy ahány legény van az országban, mind jöjjön az udvarba. Összezsúrdultak a legények mindenféle rendből, most sem volt közöttük a királyfi, de ott volt a fogadós, aki jelentette, hogy van nála egy vándorlegény. Mindjárt elő is hozták, lett nagy öröm, különösen, mikor a királykisasszony felismerte benne a titokzatos dali legényt! Csaptak is mindjárt hét országra szóló lakodalmat. Akkor a királyfi rajzolt egy szárnyas kocsit, beleült a feleségével, s ím – halljatok csudát – amint keresztülrepült a pusztasággá lett országon, tele lett a föld fűvel, fával, virággal. Volt ott akkora öröm! Itt is ettek, ittak, mulattak, de csak három napig, mert repültek haza a királyfi öreg szüleihez. Újra megtartották a lakodalmat, hét nap s hét éjjelen át tartott a vigasság, én is ettem ott egy jó töltött káposztát.

Vesszőkoszorú

Anyagszükséglet: 8-10 szál egészséges vessző, száraz virágok, termések, szalag, vattacsomó csibék, ragasztó.

1. A vesszőt langyos vízben áztatjuk legalább 1 órán át, ez nagyon fontos, mert így szépen lehet hajlíztatni őket.
2. Vizesen karikát formálunk két szál vesszőből, összekötözük az illesztésnél, majd a többi szálát egyesével alaposan köré tekerjük. Vigyázzunk, hogy ne veszítse el kerek formáját a koszorúnk.
3. Ezután a vattacsomó csibéket egymás mellé felragasztjuk, elhelyezzük a száraz virágokat, barkát, terméseket. A koszorú egy pontjára csoportosítsunk, a többi rész maradjon üresen.
4. Színes szalaggal függesszük fel az ajtóra.

